

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувачка кафедри
д.е.н., проф. Оксана НЕСТЕРЕНКО

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
дисципліни «Податкові системи зарубіжних систем»

для студентів денної (заочної) форми навчання

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

освітня програма «Облік і оподаткування»

Розроблено:

к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту
Глушач Ю.С.

2024 / 2025 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (розширений план лекцій, конспект лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
 - 4.1. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
 - 4.2. Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів, письмових залікових робіт)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

“27” серпня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Податкові системи зарубіжних країн
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____

спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування» _____

освітня програма _____ «Облік і оподаткування» _____

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ нормативна _____

факультет _____ економічний _____

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету (інституту, центру)

“ 27 ” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Юлія ГЛУШАЧ, к.е.н, доцент закладу вищої освіти кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку і аудиту

Протокол від “ 26 ” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

_____ _____
(підпис) Оксана НЕСТЕРЕНКО
(прізвище та ініціали)

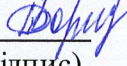
Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи)
«Облік та оподаткування»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проектної групи) «Облік та оподаткування»

_____ _____
(підпис) Тетяна ПОНОМАРЬОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково- методичною комісією економічного факультету _____
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 27 ” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ _____
(підпис) Дар'я ЗАГОРСЬКА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Податкові системи зарубіжних країн” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

ХНУ ім. В.Н. Каразіна, бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань

07 «Управління і адміністрування»

(шифрі назва)

спеціальність

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

освітня програма

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів системи фундаментальних знань щодо особливостей податкових систем зарубіжних країн з різною економічною спрямованістю: командно-адміністративною або ринковою. Визначення цих особливостей дає можливість застосувати світовий досвід при організації податкової системи в Україні та запобігти тих помилок та негативних випадків, які характерні для інших держав.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань з основних елементів податкової системи, з принципів і вимог щодо її організації і формування податкової політики, з видів податків та їх класифікації, з особливостей та ознак податкових систем країн з різною економічною спрямованістю.

Після завершення курсу студент має набути такі **загальні компетентності**:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
32 год.	4 год.

Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
86 год.	142 год.
у тому числі, індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

ПРО1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРО2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРО3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРО6. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- сутність та елементи податкової системи, характеристику об'єкту та суб'єкту оподаткування;
- принципи та вимоги до організації податкової системи;
- класифікацію податків за різними ознаками та методика розрахунків окремих податків;
- обов'язки та права платників податків;
- строки та способи стягнення податків, внесків та обов'язкових платежів;
- причини порушень податкового законодавства та види податкових покарань за них;
- сутність податкової політики
- загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічною спрямованістю;

вміти:

- розраховувати окремі податки та платежі;
- формувати окремі елементи податкової політики в залежності від особливостей розвитку країни

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем у країнах світу

Податкова система, її сутність та місце в загальній фінансовій стратегії держави. Елементи податкової системи та їх зміст. Об'єкти та суб'єкти оподаткування; їх характеристика. Законодавча база податкової системи, вимоги до неї та принципи організації. Роль та місце держави в організації податкової системи.

Податкова система в Україні та її зміст. Етапи її розвитку. Законодавча та нормативна база системи оподаткування та її характеристика. Класифікація податків за різними

ознаками. Методика розрахунку окремих податків та її зміст. Обов'язки платників податків та їх права. Строки та способи стягнення податків, внесків та обов'язкових платежів. Причини порушень податкового законодавства та види покарань за них. Податкова політика підприємства та її сутність. Мета та завдання її в сучасних умовах розвитку економіки України. Методи планування податкових платежів на підприємстві та контроль за виконанням плану. Розробка податкового календаря та його значення для ефективної діяльності підприємства. Пільги щодо податків підприємства та їх види. Можливості зменшення розмірів податкових платежів з урахуванням чинного законодавства України.

Тема 2. Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічною спрямованістю

Податкові системи різних країн та особливості їх розвитку у XX ст. Загальні ознаки податкових систем країн з різною економічною орієнтацією.

Економічна теорія Кейнса, її зміст та характеристика як теоретичної бази; застосування цієї теорії при розробці державної податкової політики. Модифікації економічної теорії Кейнса в сучасних умовах та їх вплив на розробку податкових систем.

Економічна теорія Лафера та її характеристика. Особливості застосування цієї теорії при розробці державної податкової системи.

Складові податкових систем різних країн та особливості окремих її елементів.

Державне регулювання податкових систем у різних країнах та їх зміст. Методи впливу держави на економічну ефективність підприємства та їх характеристики. Пільги, які надаються підприємствам, та принципи їх надання. Вільні економічні зони та особливості сплати податків у цих зонах.

Податкова політика підприємства в різних країнах та особливості її розробки. Основна мета та завдання розробки податкової політики в різних країнах. Податкова культура платників податків, внесків та обов'язкових платежів.

Тема 3. Податкова система Сполучених Штатів Америки

Податкова система США як важливий інструмент державного впливу на розвиток економіки та господарську діяльність підприємств. Податки як основні джерела фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів. Стимулююча роль податків та методи її застосування в державному регулюванні підприємницької діяльності, заінтересованості у впровадженні нових технологій та обладнання, передового досвіду. Федеральний бюджет США, його структура та місце податкових платежів у ньому. Прибутковий податок з фізичних осіб: порядок нарахування, строки сплати та варіанти розрахунку. Відрахування на соціальне страхування та їх зміст. Податок на доходи корпорацій та їх місце в загальній системі податків; методика розрахунку цього податку. Акцизні збори та їх характеристика, мито та ін.

Податки, які сплачуються в бюджети штатів, та їх характеристика. Податки з юридичних осіб: на доходи корпорацій; на надприбуток; від продажу капітальних активів; на майно; прибутковий з громадян; на споживання; на ділову активність та ін.

Податки та збори, які сплачуються в бюджети штатів. Види та структура податків: на готельне обслуговування; на комунальні послуги; на угоди та ін.

Тема 4. Система оподаткування Канади

Податкова система Канади та її рівні — федеральний, провінційний, місцевий. Джерела отримання доходів бюджетів усіх рівнів та їх характеристика.

Прибутковий податок з громадян, методика його розрахунку та порядок сплати. Пільги, які надаються щодо цього податку, та їх соціально-економічне значення. Ставки сплати податку та їх залежність від об'єкта отримання (федеральний або провінційний бюджет), місця сплати та ін. Податок на приріст ринкової вартості активів та його сутність.

Податок на прибуток юридичних осіб та пільги щодо цього податку. Стимулювання через систему податків розвитку науково-технічного прогресу, розвитку підприємництва в окремих районах (наприклад, окремих північних), стимулювання розвитку сільського господарства, фермерського господарства та ін. Податок з продажів та його сутність. Податок на товари та послуги і його характеристика.

Провінційні податки та збори, їх сутність. Місцевий податок з роздрібних продажів та його ставки. Особливості податкових систем у провінціях Канади.

Система координації податків у Канаді та її здійснення в сучасних умовах.

Тема 5. Система оподаткування Великобританії

Історія розвитку податкової системи Великобританії у XVI–XX ст. та її етапи. Економічні теорії англійських економістів (Ф. Бекон, У. Петті та ін.). Принципові підходи до побудови податкової системи в державі.

Податкова система Великобританії та основні групи податків, їх характеристика.

Прямі податки та їх види. Прибутковий податок з громадян та особливості методики його розрахунку. Пільги щодо прибуткового податку. Ставки цього податку, особливості їх застосування. Податок на прибуток корпорацій та тенденції його зміни. Ставки податку на прибуток та їх особливості. Податок на спадщину та методика його розрахунку. По-даток на соціальне страхування та особливості оподаткування ним.

Непрямі податки Великобританії та їх види. Податок на додану вартість та його характеристика. Акцизи та порядок їх сплати. Мито, гербовий збір, податок з ігрового бізнесу та інші податки.

Місцеві податки та збори: на майно, подушний та інші, які встановлюються в кожному графстві; їх відмінності.

Тема 6. Податкова система Німеччини

Історія розвитку податкової системи Німеччини у XIX–XX ст. та характеристика основних її етапів. Сучасна податкова система та принципи її побудови.

Види податків, з яких складаються податкові платежі. Прибутковий податок і особливості його розрахунку та сплати в Німеччині. Податки: з фізичних осіб — на додану вартість; промисловий; з корпорацій; на майно; поземельний; при купівлі землі; страхові внески; на спадщину; автомобільний; на утримання пожежної охорони; мито; акцизи та ін.

Державне регулювання податків у Німеччині.

Тема 7. Система оподаткування Австрії

Система оподаткування в Австрії та її характеристика. Об'єкти та суб'єкти оподаткування. Оподаткування юридичних осіб та види податків, які вони сплачують. Залежність податків та розміру ставок оподаткування від виду підприємства та форми його власності. Податки на операції з капіталом та їх види. Пільги для окремих підприємств та платників податків. Податок на прибуток підприємств. Податок на фонд заробітної плати. Податок на підприємницьку діяльність.

Оподаткування фізичних осіб та види податків, які вони сплачують. Прибутковий податок з громадян та особливості його розрахунку в Австрії. Види стягнення прибуткового податку та їх характеристика. Ставки прибуткового податку та пільги, які надаються при його нарахуванні та сплаті. Податок на майно та особливості його

розрахунку. Способи стягнення податку на майно та їх види (згідно з декларацією, “у джерела” та ін.).

Податок на додану вартість та методика його розрахунку. Податки: еквівалентний; на нерухомість; на забудовані земельні ділянки; на спадщину та дарування; акцизи; гербові збори. Інші податки та особливості їх сплати в Австрії.

Тема 8. Система оподаткування Франції

Податкова система Франції та її характеристика. Види податків та класифікація їх за групами.

Податок на додану вартість та методика його нарахування; особливості сплати. Пільги, які надаються при сплаті цього податку, та особливості їх застосування. Мито: його основна мета та особливості застосування в державі. Прибутковий податок з корпорацій та його розрахунок.

Прибутковий податок з фізичних осіб та його місце в загальній податковій системі. База оподаткування цього податку та методика розрахунку. Соціальні відрахування, дохід, отриманий від операцій з нерухомістю, з цінними паперами та іншим майном. Податок на власність та методика його розрахунку.

Інші федеральні податки та збори Франції, особливості їх розрахунку.

Місцеві податки та збори; їх види.

Тема 9. Податкові системи Італії та Іспанії

Історичний аспект розвитку та становлення податкової системи Італії; особливості застосування державою різних податків залежно від обставин, які склались. Сучасна податкова система Італії та Іспанії, її характеристика. Податки з фізичних осіб та їх характеристика. Прибутковий податок, його характеристика та особливості розрахунку. Оподаткування доходу від земельної власності, від капіталу, від підприємницької діяльності.

Податки з юридичних осіб та їх види. Прибутковий податок з юридичних осіб та напрямки його сплати (у загальнодержавний та місцеві бюджети). Непрямі податки та їх характеристика. Податок на додану вартість; акцизи та їх застосування в Італії. Інші податки та збори Італії, їх характеристика.

Способи стягнення податків. Правопорушення податкового законодавства в Італії та покарання за це.

Податкова реформа Іспанії в 70-х роках ХХ ст. та її зміст. Організація податкової служби держави та її ефективність. Об'єкти оподаткування та їх характеристика. Державний контроль податкової системи та організація його в сучасних умовах.

Рівні податкової системи Іспанії та їх характеристика. Джерела формування державного бюджету за рахунок податків.

Прибутковий податок з фізичних осіб; методика його розрахунку та сплати. Пільги, які надаються платникам прибуткового податку. Особливості обкладання цим податком залежно від статусу платника (резидент чи нерезидент). Податок на додану вартість та особливості його сплати в Іспанії.

Податки та збори, які сплачуються в місцеві бюджети: їх види, особливості нарахування та сплати. Особливості місцевого оподаткування залежно від території. Податковий контроль та ефективність його здійснення в Іспанії.

Тема 10. Податкові системи Бельгії, Нідерландів та Люксембургу

Особливості податкової системи Бельгії. Види податків, які сплачують юридичні особи — податок з корпорацій. Особливості його сплати залежно від організаційно-правової форми підприємства, а також від статусу платника (резидент чи нерезидент). Пільги, які може отримати підприємство при сплаті цього податку. Податок на додану вартість та особливості його сплати.

Персональний прибутковий податок з резидентів Бельгії та особливості його сплати.

Суб'єкти оподаткування в Нідерландах та їх характеристика. Юридичні особи; податки, які вони сплачують. Податок на прибуток, приріст капіталу та особливості його розрахунку й сплати. Оподаткування підприємств залежно від його організаційно-правової форми. Пільги, які надаються платникам податків. Інші податки, які сплачують юридичні особи.

Податки, які сплачують фізичні особи в Нідерландах, та особливості їх розрахунків.

Податкова система Люксембургу та її особливості. Податки, які сплачують юридичні особи, та обов'язкові платежі. Податок на прибуток та особливості його сплати; методика розрахунку бази оподаткування та ставки податку.

Оподаткування фізичних осіб в Люксембурзі та його особливості.

Тема 11. Податкові системи країн СНД

Для самостійного вивчення.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	дист	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем в країнах світу	18	6	4			8	18	1	1			16
Тема 2. Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічною спрямованістю	18	6	4			8	18					18
КР №1	2		2									
Тема 3. Податкова система США	14	4	2			8	14	1	1			12
Тема 4. Система оподаткування Канади	14	4	2			8	14	1	1			12
Тема 5. Система оподаткування Великобританії	12	2	2			8	12	1	1			10

Тема 6. Податкова система Німеччини	12	2	2			8	14					14
КР№2	2		2									
Тема 7. Система оподаткування Австрії	12	2	2			8	12					12
Тема 8. Система оподаткування Франції	12	2	2			8	12					12
Тема 9. Податкові системи Італії та Іспанії	10	2	2			6	10					10
Тема 10. Податкові системи Бельгії, Нідерландів та Люксембургу	10	2	2			6	10					10
Тема 11. Податкові системи країн СНД	6	-	4			2	8					8
Контрольна робота, передбачена навчальним планом	8					8	8					8
Разом	150	32	32			86	150	4	4			142

4.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	<i>Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем у країнах світу (семінарське заняття)</i> 1. Зміст та характеристика податкової системи. 2. Податки як складова податкової системи та їх види. 3. Методи розрахунку розміру сплати окремих видів податків та особливості їх стягнення. 4. Податкова політика підприємства та етапи її розробки.	4	1

2.	<p>Тема 2. Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічною спрямованістю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст теорії Кейнса в частині побудови податкової політики держави. 2. Теорія А. Лафера як економічна база побудови податкової політики держави. 3. Особливості податкових систем країн з командно-адміністративним напрямком економічного розвитку. 4. Особливості податкових систем країн з ринковим напрямком економічного розвитку. 5. Податкова політика підприємства та особливості її побудови залежно від податкової системи, яка діє в державі. 	4	
	КР№1	2	-
3	<p>Тема 3. Податкова система Сполучених Штатів Америки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика податкової системи США та історичний аспект її побудови. 2. Особливості податкової системи США. 3. Податки, які сплачують фізичні особи, та їх характеристика. 4. Податки, які сплачують юридичні особи в бюджети різних рівнів 	2	1
4	<p>Тема 4. Система оподаткування Канади</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості системи оподаткування Канади, яка діє в сучасних умовах. 2. Податки та збори, які надходять до федерального бюджету. 3. Податкові платежі до провінційного бюджету. 4. Особливості координаційної діяльності держави та регулювання по-даткових платежів. 	2	1
5	<p>Тема 5. Система оподаткування Великобританії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прибутковий податок з громадян та особливості його розрахунку та сплати у Великобританії. 2. Податок на прибуток підприємств та методика його розрахунку. 3. Податок на додану вартість та його зміст. 4. Місцеві податки та збори, їх характеристика. 	2	1
6	<p>Тема 6. Податкова система Німеччини</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості податкової системи Німеччини. 2. Податки з юридичних осіб та їх характеристика. 3. Податки з фізичних осіб. 4. Регулювання податкової системи Німеччини. 	2	-
	КР№2	2	-
7	<p>Тема 7. Система оподаткування Австрії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Федеральні податки та їх місце в загальній системі оподаткування в Австрії. 2. Види податків в Австрії та їх характеристика. 3. Пільги, які мають підприємства при сплаті окремих видів податків. 4. Оподаткування фізичних осіб та його особливості. 	2	-
8	<p>Тема 8. Система оподаткування Франції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна податкова система Франції та її характеристика. 2. Непрямі податки та їх місце в бюджетній системі 	2	-

	Франції. 3. Прямі податки, їх види та особливості розрахунку. 4. Місцеві податки та збори, особливості їх застосування.		
9	Тема 9. Податкові системи Італії та Іспанії 1. Податкові система Італії та Іспанії, їх особливості. 2. Оподаткування фізичних осіб в Італії. 3. Оподаткування юридичних осіб в Італії. 4. Організаційна структура податкової служби Іспанії. 5. Особливості оподаткування юридичних та фізичних осіб залежно від територіальної ознаки.	2	-
10	Тема 10. Податкові системи Бельгії, Нідерландів та Люксембургу 1. Особливості податкової системи Бельгії: вида податків та особливості їх сплати. 2. Оподаткування фізичних та юридичних осіб в Нідерландах.	2	-
11	Тема 11. Податкові системи країн СНГ	4	-
Разом		32	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем у країнах світу»	8	16
2	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічною спрямованістю»	8	18
3	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Податкова система Сполучених Штатів Америки»	8	12
4	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Система оподаткування в Канаді»	8	12
5	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Система оподаткування у Великобританії»	8	10
6	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Податкова система Німеччини»	8	14
7	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Система оподаткування в Австрії»	8	12
8	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Система оподаткування у Франції»	8	12
9	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Податкові системи Італії та Іспанії»	6	10
10	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Податкові системи Бельгії, Нідерландів та Люксембургу»	6	10
11	Підготовка до семінарського заняття та написання рефератів за темою: «Податкові системи країн СНГ»	2	8
12	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	8	8
	Разом:	86	142

6. Індивідуальні завдання

7. Методи навчання

Методи навчання, спрямовані на досягнення освітніх цілей:

□ *лекції* (лектором викладається основний зміст програмного навчального матеріалу. Студент повинен конспектувати той матеріал, на якому головну увагу акцентує лектор);

□ *семінарські заняття* (реалізуються кількома навчальними завданнями: засвоєння теоретичного матеріалу лекційного курсу (опитування студентів та обговорення дискусійних питань); виконання самостійних завдань (представлення презентацій до рефератів за відповідними темами курсу);

□ *самостійна робота* (виконується студентами в час після прослуховування лекції, перед практичними заняттями чи проміжного контролю - вдома, у бібліотеках, комп'ютерних класах тощо). Самостійна робота є основним способом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів: списки рекомендованих джерел і літератури, питання для самоконтролю, тести, пакети контрольних завдань, електронні версії лекцій тощо.

8. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Податкові системи зарубіжних країн» передбачають лекційні й семінарські заняття, самостійні роботи та виконання контрольної роботи за навчальним планом.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час семінарських занять;
- складання проміжного контролю знань (контрольних робіт);
- оцінювання виконання та захист контрольної роботи, яка передбачена навчальним планом;
- складання іспиту.

9. Схема нарахування балів

Структуру засобів контролю та розподіл балів із дисципліни “Податкові системи зарубіжних країн” наведено в табл. 5 та табл.6.

Таблиця 5

Узагальнена схема нарахування балів (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота					КР	Підсумковий контроль (екзамен)	Загальна сума балів
Теми 1 - 2		Теми 3- 6		Теми 6-11			
Семінар	КР№1	Семінар	КР№2	СР (реферати, презентації, тести)			
5	15	5	15	10	10	40	100
40							

де КР№1 (КР№2) - аудиторна контрольна робота за відповідною темою курсу;

СР-самостійна робота

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, який включає виконання поточних (аудиторних) самостійних та контрольних робіт за відповідними темами курсу.

Таблиця 6

Узагальнена схема нарахування балів (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			КР	Підсумковий контроль (екзамен)	Загальна сума балів
Теми 1 - 2	Теми 3- 6	Теми 6-11			
КР№1	КР№2	СР (реферати, презентації, тести)			
20	20	10	10	40	100

де КР№1 (КР№2) - аудиторна контрольна робота за відповідною темою курсу;
СР-самостійна робота

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, який включає виконання поточних (аудиторних) самостійних та контрольних робіт за відповідними темами курсу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений: і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, робота на семінарах, самостійна аудиторна робота, наукова робота тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна в національну шкалу.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення семінарських занять, самостійних аудиторних робіт, перевірки рефератів та творчих завдань з підготовки презентацій і розробки тестів за визначеною тематикою і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- ♦ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;

- ♦ відвідування занять;

- ♦ підготовка рефератів та презентацій з визначеної тематики;

- ♦ складання проміжного контролю (виконання самостійних та контрольної роботи);

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на семінарських заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- творчий підхід при виконанні рефератів та підготовки презентацій і тестових завдань;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для розв'язання тестових завдань..

Проміжний контроль проводиться у вигляді опитування студентів з питань теми, написання самостійних робіт (теоретичні питання, тести), перевірки творчих завдань

(рефератів, тестів, презентацій), виконання контрольної роботи, що передбачена навчальним планом.

Оцінювання знань студентів здійснюється за принципами

- 1) правильні відповіді на питання даної теми на семінарських заняттях – до 5 балів за тему;
- 2) самостійна робота (відповідь на теоретичні питання, тестування) – до 15 балів;
- 3) контрольна робота (теоретичне питання, тестові завдання) – до 10 балів;

Підсумкове оцінювання знань студентів за семестр виводиться з кількості набраних балів за поточний контроль (60%) та іспиту (40%).

До складання екзамену допускають студентів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів поточного контролю.

Екзамен здійснюють за екзаменаційними білетами, які містять 3 завдання (одне теоретичне питання, тести та одне практичне завдання). Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною «Податкові системи зарубіжних країн» (рис. 1).

Критерії оцінювання на екзамені:

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
 - ☐ укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - ☐ викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
 - ☐ навести вірне рішення тестових завдань.
2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:
 - ☐ укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - ☐ викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
 - ☐ можливі помилки при відповіді на тести.
3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:
 - ☐ викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - ☐ можливі помилки при розв'язанні тестів.
4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічнийСпеціальність Облік та оподаткування

Спеціалізація

Семестр 2

Форма навчання деннаРівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалаврНавчальна дисципліна: Податкові системи зарубіжних країн

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1 □

1. Теоретичні питання:

1.1. Види податків за методом їх встановлення.

1.2. Акцизи в податковій системі Канади: об'єкт, база оподаткування, ставки, особливості стягнення.

2. Тести: 1)....20)

Затверджено на засіданні кафедри _____

протокол № _____ від "_____" _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ (Нестеренко О.О.)

Екзаменатор _____ (Глушач Ю.С.)

Кожне завдання екзамену оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Диференціація відповідей на екзаменаційний білет у максимальних балах проводиться за шкалою, що наведена у табл.4.

Таблиця 4

№ питання	Максимальна кількість балів	Зміст відповіді
1.1.	10	Глибокі знання учбового матеріалу
1.2.	10	Глибокі знання учбового матеріалу
2(2.1-2.20)	20	У логічній послідовності знайти відповідь на тестові завдання серед запропонованих варіантів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамену).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для <u>чотирирівневої</u> шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
80-89	добре	
70-79		

60-69	задовільно	
50-59		
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних держав: Навчальний посібник / Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. – К.: КондорВидавництво, 2012. – 222с
2. Карлін М. І., Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник / М. І. Карлін. – К.: Видавничий дім «КОНДОР», 2018. –368 с.

Допоміжна література

1. Карлін М. І., Ліповська-Маковецька Н. І. Податкові системи країн Азії : навчальний посібник / М. І. Карлін, Н. І. Ліповська-Маковецька – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 240 с.
2. Податковий кодекс України (станом на 25.12.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.
3. Податкові системи зарубіжних країн: монографія / за ред. Проф. В.І Сидорова. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. - 260 с.
4. Тофан І. Проблематика оподаткування в країнах Євросоюзу / І. Тофан // Аграрна економіка. – 2012. – № 1-2. – Т. 5. – С. 78–82.
5. Касьяненко, Т.В. Особливості податкової системи Європейського Союзу [Текст] / Т.В. Касьяненко, М.О. Прокопенко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 355-356.
6. Angell I., Montagu N. All taxation is Theft? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.londonbusinessforum.com/events/all_taxation_is_theft
7. Campbell J.L. The State and Fiscal Sociology. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.questia.com/googleScholar.qst?docId=50002257888>
8. McCaffery E. Three Views of Tax / E. McCaffery. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.law.usc.edu/academics/centers/cslp/papers/cslpwp-040.pdf>
9. Rosen H.S. Public Finance / H.S. Rosen. – Boston etc.: Irwin/McGraw-Hill, 1995. – XXX, 623 p.
10. Rates and allowances National Insurance contributions. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions
11. Paying Taxes 2019. The Global Picture. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/thematic-reports/paying-taxes-2019>
12. Schumpeter in the History f Ideas / Ed. by Y. Shionoya and M. Perlman. – Ann Arbor: The University of Michigan Press, 1997. – 135 p
13. Tax Administration 2019. Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/comparative/tax-administration-23077727.htm>
14. Tanzi V. The Role of the State and Public Finance in the Next Generation / V. Tanzi //OECD Journal on Budgeting. – 2008. – Vol. 8. – No. 2. – P. 7–8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org/dataoecd/43/0/43410951.pdf
15. Sarkozy Reforms (Le Paquet Fiscal). Електронний ресурс. – Режим доступу: www.dixonwilson.com/downloads/The%20Sarkozy%20Reforms.pdf

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- 1.Офіційний світовий сайт податкових та фінансових систем [Електронний ресурс].- URL: www.worldwide-tax.com
2. Найменування та вебсайти міжнародних організацій (з питань оподаткування та державних фінансів)

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили.

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі на платформі Google Meet, режим доступу: <https://meet.google.com/gvu-dpqn-nyn?authuser=0>

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Тема 1. Основні поняття, характеристики і склад податкових систем зарубіжних країн

Ключові терміни: податок; збір; мито; парафіскалітет; прямі і непрямі податки; територіальні та резидентські податки; імпутаційна і класична моделі оподаткування дивідендів; податкові повноваження; податкова політика; кейнсіанська податкова політика; податкова політика "економіки пропозиції"; податковий тягар; повна податкова ставка.

1.1. Основні поняття, види податків і склад податкових систем

Податки - це обов'язкові, індивідуально безоплатні платежі, що стягуються з фізичних та юридичних осіб, встановлені органами законодавчої влади з визначенням розмірів і термінів їх сплати, призначені для фінансового забезпечення діяльності держави та органів місцевого самоврядування.

Найбільш значущі характеристики податкових платежів.

1. **Законодавча основа** - податком є лише той платіж, який встановлюється в рамках законодавства.

2. **Обов'язковість** - законом однозначно визначається обов'язок громадян сплачувати податки. Обов'язковість сплати податків заснована на можливості примусу з боку держави.

3. **Індивідуальна безоплатність** податкового платежу означає, що факт сплати податку платником податків не породжує зустрічного обов'язку держави вчинити будь-яку дію, надати товари чи послуги конкретному платнику податків.

4. Податки стягуються **на користь суб'єктів публічної влади** - до державного бюджету, місцеві бюджети (бюджети муніципальних утворень), державні позабюджетні фонди. Таким чином, тільки той платіж, який надходить до бюджету або державного позабюджетного фонду (при дотриманні інших умов) може бути названий податком.

Якщо платіж, що задовольняє наведеним вище трьом умовам, надходить не на користь інститутів публічної влади, то такий вважається не податком, а **парафіскалітетом**.

Не всі платежі, що стягуються з громадян і юридичних осіб на основі обов'язковості і індивідуальної безоплатності, є податками. Так, штраф, який стягується за рішенням суду на користь третіх осіб або навіть держави, податком не є.

Виділення зазначених чотирьох основних характеристик податкового платежу дозволяє визначити відміну податку від збору і мита. У разі **мита** або збору завжди переслідується **спеціальна мета** (за що конкретно сплачується мито або збір), яка досягається в результаті сплати, тобто присутній елемент індивідуальної цінності. Певна мета може переслідуватися і при сплаті деяких податків (цільові податки), однак у цьому випадку, по-перше, мета формулюється не платником податку, а державою, а по-друге, не виникає елемента цінності.

Парафіскалітет - обов'язковий платіж, встановлюваний на користь юридичних осіб публічного чи приватного права, які не є органами державної влади або публічної адміністрації. Парафіскалітети ріднить з податками законодавчий режим їх встановлення,

обов'язковість сплати та індивідуальна безоплатність. Однак парафіскальні платежі встановлюються на користь промислових, комерційних і соціальних підприємств, технічних або освітніх установ.

Прикладом широкого розповсюдження парафіскалітетов є Франція, де подібним чином фінансуються витрати торгово-промислових палат, економічних бюро, Центральна каса сільськогосподарської взаємодопомоги, численні фонди соціально-економічної орієнтації, Національне бюро навігації і багато інші інститути.

Різні країни використовують ці платежі (всі або деякі з них) для побудови своїх податкових систем.

Податкові системи країн базуються на різній комбінації прямих і непрямих податків, податків з фізичних осіб та податків з юридичних осіб, резидентських і територіальних податків.

Види податків за різними класифікаційними ознаками:

1) За методом встановлення - прямі і непрямі.

Прямі податки – це прибутково-майнові податки, що самостійно, безпосередньо сплачуються платником податків прямо до бюджету, виходячи зі знання величини об'єкта оподаткування, розрахунку податкової бази та застосування до неї податкової ставки.

2) За історією виникнення (стосується прямих податків) - особисті і реальні.

- **особисті податки** – це прибуткові податки. До них відносять податок на доходи фізичних осіб (або індивідуальний (особистий) прибутковий податок) та податок на прибуток організацій (податок на прибуток корпорацій).

- **реальні податки** - це податки на майно. Обкладається гіпотетичний дохід тієї чи іншої людини (або підприємства), виходячи з оцінки вартості його майна (від англ. *Real estate* - "майно, нерухомість").

Якщо пряме оподаткування в основному орієнтується на процес отримання доходу, то непряме оподаткування більш пов'язано з процесом витрачання отриманих коштів.

Непрямі податки – це податки на споживання, які стягуються у вигляді надбавки до ціни реалізації товару (робіт, послуг) і часто називаються також податками на товари і послуги. Передбачається, що особа, оподатковувана цими податками, перекладе їх на когось ще, тобто кінцевим носієм тягара податків даної групи буде не та особа, яка є за законодавством платником податків, а та, що є кінцевим споживачем товару, (робіт, послуг).

3) Залежно від наявності або відсутності цільового режиму витрачання коштів, отриманих з податків - загальні і цільові податки.

Загальні податки - покривають загальні витрати бюджету і не мають цільового призначення.

У податкових системах країн світу більшість податків (на прибуток організацій, на додану вартість, на доходи фізичних осіб, на майно підприємств, мита і багато інших) відноситься саме до цієї групи.

Цільові податки - для фінансування конкретної категорії витрат; зараховуються, як правило, не в бюджет (загальний фонд фінансових коштів держави або муніципалітету), а у позабюджетні або цільові бюджетні фонди. Такий режим дозволяє контролювати цільове використання зазначених коштів.

4) Залежно від суб'єкта оподаткування - платника податків - податки з фізичних осіб і податки з юридичних осіб.

Податки з фізичних осіб - податки, платниками яких відповідно до національного законодавства є фізичні особи - індивід, персона, особа.

Податки з юридичних осіб - податки, платниками яких є не окремі фізичні особи, а компанії, організації, корпорації, групи осіб і організацій.

5) За характером владної компетенції - державні та місцеві податки.

Державні податки вводяться законодавчими актами вищого представницького органу держави.

* Проте не всі державні податки надходять до державного бюджету, частина з них може зараховуватися і в дохід місцевих бюджетів.

У державах із федеративним характером державного устрою можна виділити дві складові державного устрою - федеральну і субфедеральну. Відповідно, до державних податків відносяться як федеральні податки, так і податки суб'єктів федерації (штатів у США, провінцій у Канаді, федеральних земель у Німеччині і т.д.).

б) За характером визначення суб'єкта та об'єкта оподаткування - резидентські і територіальні.

Резидентські податки – це податки, об'єкти оподаткування по яких визначені стосовно до кола суб'єктів оподаткування

.....

Розглянемо тепер **основні елементи податку**, до опису яких ми будемо звертатися при розгляді податкових систем зарубіжних країн.

До числа **суттєвих елементів** закону про податок відносяться:

- суб'єкт податку (платник податків);
- об'єкт податку;
- податкова база і порядок її визначення;
- податкова ставка (норма оподаткування);

- податковий період;
- терміни, спосіб і порядок сплати податку.

Відсутність або неповний опис хоча б однієї з наведених вище елементів може привести до того, що податок не буде сплачуватися в повному обсязі. Якщо суб'єкт податку чітко не визначений, то з-під оподаткування можуть випадати окремі категорії платників податків. Якщо не визначено метод обліку податкової бази, то платник податку може розраховувати податкову базу найбільш вигідним для себе чином.

До числа *факультативних елементів* закону про податок, відсутність яких у цілому не впливає на сам обов'язок сплатити податок і ступінь визначеності податкового зобов'язання, відносяться наступні:

- податкові пільги, на які може претендувати платник податків;
- відповідальність за податкові правопорушення;
- порядок утримання (повернення неправильно утриманих) сум податку та деякі інші.

Відсутність в тексті закону переліку податкових пільг в цілому не ставить під сумнів виникнення обов'язку сплатити податок. Навпаки, в цьому випадку має місце найбільш широке охоплення податком різних суб'єктів і об'єктів.

Розглянемо деякі **ЕЛЕМЕНТИ ПОДАТКУ** більш докладно.

.....

1) Суб'єкт оподаткування - особа, на яку законом покладається обов'язок сплатити податок за рахунок власних коштів. Дане положення фактично означає заборону *податкових застережень* (тобто, перекладання обов'язку сплатити податок на іншу особу).

Визначення податкового статусу фізичних осіб здійснюється на підставі використання цілого ряду тестів (у різних країнах застосовуються різні тести):

- *тест фізичної присутності* (перебування на території країни більше певного числа днів у році або за кілька років);
- *визначення місця* розташування звичного (постійного) *житла*;
- визначення *центру життєвих інтересів*;
- визначення *місця звичайного проживання*;
- *факт громадянства*.

Визначення податкового статусу юридичних осіб також базується на широкому колі **традиційно використовуваних тестів**, найпоширенішими з яких є :

- **Тест інкорпорації** (юридична особа вважається податковим резидентом країни, якщо вона в ній зареєстрована (інкорпорована);

-***Тест юридичної адреси** означає, що резидентом визнається особа (фірма, підприємство), яке реєструє в країні свою юридичну адресу;

***Тест місця здійснення центрального правління і контролю** означає, що особа (корпорація) визнається резидентом з податкового законодавства, якщо з території цієї країни здійснюється центральне (загальне) керівництво діяльністю компанії і контроль за її діяльністю.

.....

***Тест місця здійснення поточного управління компанією** - для визнання факту резидентства необхідно, щоб органи поточного управління компанії (наприклад, виконавча дирекція) перебували на її території. Прикладом такої країни може вважатися **Португалія**, де резидентом вважається корпорація (компанія), якщо її головний офіс або виконавча дирекція розташовані на території Португалії;

***Тест ділової мети** – для факту резиденства необхідно, щоб основний обсяг його ділових операцій відбувається на території цієї країни. (використовується в **Італії**)

.....

Р ежими оподаткування різняться за такими **основними критеріями**:

- організаційно-правова форма підприємства (компанії). Розрізняються податкові режими для акціонерних товариств, приватних компаній і повних товариств;

- галузева приналежність. (різні податкові режими для фінансових і не фінансових компаній);

- масштаби підприємства. (для підприємств малого бізнесу часто передбачається самостійний податковий режим).

2) Об'єкт оподаткування - юридичні факти, дії, обставини, події, які зумовлюють виникнення зобов'язання заплатити податок.

3) Предмет оподаткування - фізичний об'єкт (предмет), щодо якої вчиняються дії, що тягнуть за собою обов'язок сплати податку.

Розглянемо це на прикладах.

.....

4) Податкова база – це кількісна оцінка (або кількісне вираження) предмета оподаткування. Коли податкова база спочатку виражається в грошових одиницях, то вона фактично являє собою частину предмета оподаткування.

5) Масштаб податку - це фізична характеристика , що лежить в основі формування податкової бази. Так, масштабом податку з власників транспортних засобів є потужність двигуна або вміст шкідливих домішок у вихлопі і т.д. (в кВт або к.с.,% CO₂) , а масштабом податку на прибуток- сума отриманого прибутку (у національній валюті).

6) Податковий період - термін, протягом якого завершується процес формування податкової бази і остаточно визначаються масштаби податкового зобов'язання. Податковим періодом може бути рік (календарний, фінансовий), квартал, місяць чи кілька років.

7) Податкова ставка являє собою суму податку до сплати, що припадає на одиницю оподаткування.

Податкові ставки можуть розрізнятися:

- за методом встановлення – тверді (або специфічні) і процентні (або адвалорні).
- за економічним змістом - граничні (маргінальні), фактичні (середні чи ефективні) та економічні.

Специфічні податкові ставки (у вигляді твердих сум) – це коли фіксується певна сума податку з одиниці оподаткування (наприклад, при оподаткуванні акцизами на алкогольну продукцію податкові ставки найчастіше встановлюються у твердих сумах (дол., Євро і т.д.) за 1 л напою; також тверді ставки на податок з транспортних засобів та деякі інші).

Адвалорні (процентні) ставки - встановлюються у % від одиниці оподаткування. Наприклад, ставки податку на прибуток і індивідуального прибуткового податку становлять якусь частку від прибутку або доходів (частка, як правило, обчислюється у відсотках).

Граничні податкові ставки - номінальні податкові ставки, зазначені у відповідних законодавчих актах.

Фактична (середня або ефективна) податкова ставка - відношення реально сплаченої суми податку до розрахункової величини податкової бази.

Економічна ставка податку – це відношення всієї суми сплаченого податку до всього отриманого доходу платника податків. Як правило, цей термін використовується стосовно прибуткових і схожих з ними за своїм економічним змістом податків.

Порядок зміни податкової ставки залежно від зростання податкової бази є **методом оподаткування**

Виділяють наступні методи оподаткування:

- рівне оподаткування;
- пропорційне оподаткування;
- прогресивне оподаткування;
- регресивне оподаткування.

Рівне оподаткування передбачає встановлення фіксованої суми податку, що стягується з платника податків. У цьому випадку взагалі немає залежності між податковою ставкою і податковою базою. Прикладом такого рівного оподаткування може служити подушний податок. Цей податок в сучасному світі використовується дуже рідко.

Пропорційне оподаткування передбачає, що для кожного платника податків встановлюється фіксована ставка, яка не змінюється в залежності від динаміки податкової бази. При пропорційному оподаткуванні має місце зростання обсягу податку пропорційно зростанню податкової бази.

Прогресивне оподаткування передбачає, що податкова ставка зростає в міру зростання податкової бази. Так, у багатьох країнах податкові ставки індивідуального прибуткового податку ростуть у міру зростання податкової бази - чим вище доходи платника податку, тим більшу частку своїх доходів він повинен сплачувати в якості податку.

Регресивне оподаткування передбачає зворотну ситуацію - зниження податкової ставки в міру зростання оподаткованої бази. Така модель оподаткування застосовується в деяких країнах при обчисленні податків на фонд заробітної плати (податків, що використовуються при формуванні фондів соціального страхування). У цьому випадку чим вище сума виплачуваного доходу, тим менше застосовувана до неї податкова ставка.

8) **Податкові пільги** - не обов'язковий (факультативний) елемент податку.

Податкові пільги вводяться з метою скорочення кінцевої суми податкового зобов'язання, яке може носити як принциповий характер (зниження згодом не компенсується), так і короткостроковий характер (розстрочення або відстрочення податкового платежу).

Види податкових пільг класифікуються в залежності від того, на який саме елемент формування податку спрямована пільга:

- на скорочення предмету або об'єкту оподаткування – це **податкове вилучення**.
- на скорочення податкової бази - це **податкова знижка**.
- на скорочення загальної суми податку - це **податковий кредит**.

Компенсовані податкові кредити – це суми від'ємного значення обчисленого податку, які підлягають поверненню з бюджету платнику податків, тобто компенсується.

Некомпенсовані податкові кредити не припускають повернення з бюджету від'ємної суми обчисленого податку (в цьому випадку податок приймається рівним нулю).

Пониження податкових ставок - ще один варіант льготного оподаткування, який припускає часткове або повне звільнення від сплати податку, обчисленого по повній ставці, через застосування пільгових розмірів ставки.

Податкові канікули - це повне звільнення платників податків від сплати податку на певний період часу.

Утворення консолідованих груп платників податків також можна вважати різновидом податкових пільг, оскільки воно направлено на зменшення податкових зобов'язань по групі в цілому, в порівнянні з сумарними податковими зобов'язаннями, обчисленими по кожному учасникові окремо.

Податкова інвестиційна премія – є формою цільового податкового звільнення. Вона пов'язана із загальною системою заходів державного регулювання руху національних капіталів через кордон.

9) Способи сплати податку.

Прийнято виділяти три основних способи сплати податку:

- по декларації;
- кадастровий;
- з джерела доходів.

.....
.....

1.2. Класифікація податків згідно з Керівництвом зі статистики державних фінансів

1. Податки на доходи, прибуток, приріст капіталу:

- 1.1. сплачуються фізичними особами.
- 1.2. сплачуються юридичними особами.
- 1.3. не розподіляються по категоріях.

2. Податки на фонд заробітної плати і робочу силу:

- 2.1. сплачуються фізичними особами.
- 2.2. сплачуються юридичними особами.
- 2.3. сплачуються самозайнятими.

3. Податки на власність:

- 3.1. періодичні податки на нерухоме майно.
- 3.2. періодичні податки на чисту вартість майна.
- 3.3. податки на успадковане майно, спадщину та дарування.
- 3.4. податки на фінансові операції та операції з капіталом.
- 3.5. інші податки на власність (періодичні, неперіодичні).

4. Податки на товари і послуги:

- 4.1. загальні податки на товари та послуги
 - 4.1.1. ПДВ.
 - 4.1.2. податок з продажу.
 - 4.1.3. податок з обороту

4.2. спеціальні податки на товари та послуги.

4.2.1. акцизи.

4.2.2. прибуток фіскальних монополій.

4.2.3. податки на специфічні послуги.

4.2.4. податки на використання товарів та дозвіл на їх використання або здійснення діяльності:

- податки на автотранспортні засоби;
- інші податки на використання товарів.

4.3. інші податки на товари та послуги.

5. Податки на міжнародну торгівлю та операції.

5.1. митні та інші імпорتنі мита.

5.2. податки на експорт.

5.3. податок з прибутку експортних монополій.

5.4. податки на операції з іноземною валютою.

5.5. інші податки на міжнародну торгівлю та операції.

6. Інші податки.

7. Внески та відрахування на соціальне страхування.

7.1. сплачувані фізичними особами.

7.2. сплачуються юридичними особами.

7.3. сплачувані самозайнятими.

Моделі (підходи) розрахунку прибуткового податку (з фізичних осіб) діляться за принципом формування податкової бази на:

- Шедулярну систему оподаткування;
- Глобальну систему оподаткування

Шедулярная система оподаткування передбачає, що доходи платника податків групуються залежно від їх джерела і для кожної з груп застосовується своя власна схема оподаткування (відрахування, знижки, ставки).

Глобальная система оподаткування (оподаткування виходячи з сукупного чи глобального доходу) припускає, що всі доходи платника податку сумуються і обкладаються одноманітно.

Моделі оподаткування дивідендів - класична та імпуаційна (і безліч їх варіацій і модифікацій в залежності від національної системи оподаткування).....

1.3. Податкові системи федеративних і унітарних держав: розподіл податкових повноважень

Перш ніж перейти безпосередньо до розгляду податкових систем країн з різними типами державного устрою необхідно чітко сформулювати основні риси подібності та відмінності держав з федеративним типом державного устрою, унітарних держав і конфедерацій. Основні риси, що ілюструють подібності та відмінності цих трьох типів державних утворень, наведено в табл. 1.2

Таблиця 1.2. - Основні риси трьох типів державних утворень

Елементи	Унітарна держава	Федеративна держава	Конфедерація
Територіальна організація	Єдина держава, має адміністративний поділ, можлива територіальна автономія	Єдина держава складається з декількох державних утворень, що володіють певним ступенем самостійності	Союз суверенних держав
Конституція	Єдина конституція	Єдина конституція, але суб'єкти федерації приймають <u>свої конституційні акти</u> , що діють у межах їх юрисдикції	Мається як загальна конституція, так і <u>конституції суверенних держав</u>
Система права	Єдина система права	<u>Поряд із загальнонаціональною правовою системою</u> (у частині галузей права, віднесених до відання Федерації) кожен суб'єкт федерації <u>може мати свою правову систему</u> (в межах встановленої компетенції)	У кожній державі діє <u>своя правова система</u>
Громадянство	Єдине громадянство	Два громадянства - національне і суб'єкта федерації	Одне громадянство - суверенної держави, члена конфедерації
Примат законодавства	Не розглядається - законодавство єдине	Примат федерального права	Примат права суб'єкта конфедерації
Сецесія (право вільного виходу зі складу)	Відсутня	Відсутня	Є право сецесії

Нуліфікація (право не визнавати акти вищих органів)	Неможлива	Неможлива	Є право нуліфікації
Адресат закону, прийнятого законодавчим органом	Всі громадяни держави	Всі громадяни держави	Суверенні держави - члени конфедерації
Джерело формування державного бюджету	Податки, сплачувані платниками податків	Податки, сплачувані платниками податків	Внески держав - членів конфедерації

9) Податкові повноваження - законодавчо оформлені права того чи іншого рівня бюджетної системи вводити податки, отримувати податкові доходи і адмініструвати податки.

У відповідності з цими трьома позиціями можуть бути виділені і три аспекти або три складових податкових повноважень:

- **законодавчі повноваження** - вводити податки, встановлювати податкові ставки, податкову базу і коригувати інші елементи законів про податки;

- **дохідні повноваження** - формувати доходи бюджету за рахунок податків. Причому не обов'язково в бюджет якогось рівня будуть надходити тільки ті податки, щодо яких цей рівень влади має встановлені законодавчі повноваження;

- **адміністративні повноваження** - адмініструвати і збирати податки.

Характер розподілу податкових повноважень зумовлюється характером державного устрою - чи є та чи інша країна федеративною державою або унітарною.

Федеративні держави - США, Канада, Німеччина, Австрія, Швейцарія, Росія, Австралія, Нігерія, Бельгія, Бразилія, Мексика, Аргентина, Індія та деякі інші.

Унітарні держави - це держави, які не мають у своєму складі субнаціональних державних утворень, а тільки адміністративно-територіальні одиниці. Це не виключає того, що до складу унітарної держави можуть входити автономні утворення (наприклад, в Іспанії). На відміну від федерації, в унітарній державі є єдина конституція, єдині для всієї країни вищі органи влади, єдине громадянство, єдина правова система і т.д.

В федеративних державах податкова система має три основні рівні:

- *федеральний* (федеральні податки);

- *регіональний* (податки суб'єктів федерації - податки штатів, провінцій, федеральних земель і т.д.);

- *місцеві* податки.

В унітарних державах податкова система має два рівні:

- *національні податки* (загальнодержавні);

- *місцеві податки*, які можуть включати в себе податки різних "підрівнів" місцевого рівня.

Федеральні податки - це податки, які вводяться органами законодавчої влади федерації, діють на території всієї країни і адмініструються федеральними податковими службами (хоча щодо адміністрування можливі деякі відхилення від традицій).....

Податки суб'єктів федерації (податки штатів, провінцій та ін.) Встановлюються і вводяться в дію, як правило, законодавчими актами відповідних суб'єктів федерації (іноді також і федеральним законодавством) і діють на території всього суб'єкта федерації (штату, провінції, землі).....

Місцеві податки і збори встановлюються і вводяться в дію, як правило, національною (або федеральною) або субфедеральною владою та місцевими органами представницької влади. Діють на території відповідних муніципальних утворень. Адмініструються ці податки національної (федеральної), регіональної або місцевої податкової службою (залежить від встановленої моделі податкового адміністрування). Надходження від місцевих податків зараховуються в доход місцевих бюджетів.

При **розподілі податкових повноважень** щодо кожного з податків діючої податкової системи держави необхідно визначити, за яким саме рівнем державної влади доцільно закріпити те чи інше прибуткове джерело і відповідний податок.

Тут діють наступні критерії або принципи:

Перший критерій - ступінь мобільності оподатковуваної бази. (чим менш мобільна податкова база, тим на менш високому рівні (державної влади) можливе її обкладення, оскільки підвищення рівня оподаткування такої бази не може спричинити її міграцію за межі даної субнаціональної юрисдикції.

Другий критерій - ступінь рівномірності розподілу податкової бази по території держави. Чим нерівномірніше розподілене податкове джерело або податкова база по території країни, тим на більш високому рівні державної влади має здійснюватися його оподаткування.

Третій критерій - економічної ефективності, відповідно до якого окремі види активів або оподатковуваної бази більш доцільно обкладати на загальнонаціональному чи регіональному рівні, який визначає рівень оподаткування в залежності від масштабності податкової бази - чим вона масштабніше, тим на більш високому рівні державної влади вона повинна обкладатися (оскільки істотно знижуються адміністративні витрати оподаткування) і, навпаки, чим "дрібніше" і більш роздроблена податкова база, тим на більш низькому адміністративно-державному рівні вона повинна обкладатися (пов'язано з економічною доцільністю, оскільки велика трудомісткість обліку призводить до великих адміністративних витрат, що можуть перевищити суми податкових платежів).

Четвертий критерій - необхідність макроекономічного регулювання, (закріплення на федеральному (загальнонаціональному) рівні основних податків дає можливість державного регулювання економіки).

П'ятий критерій - необхідність коригування через податкову систему об'єктивно виникаючих фінансових дисбалансів у бюджетній системі (оходної і видаткової її частини).....

Шостий критерій - дотримання меж юрисдикції - передбачає, що при вирішенні питання про закріплення того чи іншого податкового джерела за національним і субнаціональним рівнем необхідно враховувати факт можливого перенесення податкового тягаря за межі відповідної юрисдикції.

Сьомий критерій – при розподілі податкових повноважень треба враховувати ризики формування податкових бар'єрів на шляху руху товарів, праці, капіталу і фінансових ресурсів між різними субнаціональними утвореннями в межах держави.

1.4. Податкова політика економічно розвинених країн і податковий тягар: загальні положення.

Під політикою (в економічному значенні цього терміна) зазвичай розуміється сукупність цілей, засобів і способів їх досягнення, а також інструментів, застосовуваних у процесі досягнення цих цілей, і нормативно-правова база, яка лежить в основі даного процесу.

Податкова політика - один з елементів (складових) державної економічної політики і тісно пов'язана з іншими складовими, такими як:

- політика державних витрат;
- політика державного боргу (політика державних запозичень, державний кредит);
- політика стерилізації доходів (політика формування та використання суверенних фондів).

Податкова політика - це сукупність засобів і способів досягнення поставлених державою цілей шляхом застосування податкового інструментарію, а саме:

- переліку діючих податків;
- встановлення всіх елементів податків діючої податкової системи (об'єкти оподаткування, податкові бази, податкові ставки, податкові пільги і т.д.);
- формування та експлуатації системи податкового адміністрування.

Податкова політика відіграє ключову роль у процесі макроекономічного регулювання та реалізації інших видів державної політики, зокрема: соціальної; інвестиційної; інноваційної; промислової; аграрної; екологічної та ін.

В рамках кожного напрямку державної політики є компонент, пов'язаний з дією податкового інструментарію. Більше того, коли держава розробляє будь-яку з названих вище видів державної політики, завжди йдеться про податкову складову.

Податкова політика включає в себе елементи, націлені:

- на вирішення соціальних проблем (пільги при оподаткуванні низького рівня доходів, надання соціальних відрахувань з податку на доходи фізичних осіб; знижена ставка ПДВ, що застосовується до ряду продовольчих товарів та товарів дитячого асортименту, та ін.);
- на підтримку інвестицій (прискорена амортизація, амортизаційна премія при оподаткуванні прибутку підприємств);
- на підтримку інноваційної активності економічних агентів (пільги з ПДВ, податку на прибуток та ін.);
- на підтримку сільськогосподарських товаровиробників або виробників в інших галузях економіки, які держава визнає ключовими в рамках того чи іншого етапу економічного розвитку країни і т.д.

ТЕМА « ПОДАТКОВА СИСТЕМА США»

2.1. Загальна характеристика податкової системи США.

2.2. Федеральні податки США.

- 2.2.1. Індивідуальний прибутковий податок
- 2.2.2. Соціальні податки
- 2.2.3. Федеральний податок на прибуток корпорацій
- 2.2.4. Податок зі спадщин і дарувань.

2.3. Регіональні та місцеві податки США

2.1. Загальна характеристика податкової системи США.

Сполучені Штати Америки (США) є *федеративною державою* з високим рівнем самостійності регіонів (штатів). Багато в чому це обумовлено історично: США знайшло свою державність відносно недавно - в 1783 р, коли жителі британських колоній у Північній Америці відвоювали незалежність від своєї метрополії (Великобританії). Відмовившись від підпорядкування монарху, штати утворили демократичну державу, що припускає рівну участь усіх регіонів в управлінні країною, що закріплено Конституцією США, прийнятої ще в 1787 р. І в даний час, незважаючи на те що повноваження Федерального уряду надзвичайно широкі, *штати володіють значними правами і можливостями регіонального управління.*

Дана особливість характерна і для податкової системи США.

Ще однією особливістю податкової системи США (логічно пов'язаної з вищевідзначеним) є принцип **паралельного використання** основних видів податків

(податкових баз). Так, подібним чином побудовано обкладення прибутковим податком фізичних осіб і корпорацій, а також деяких видів акцизів.

Основним джерелом федеральних податкових норм служить *Кодекс внутрішніх доходів США (Internal Revenue Code)*. Штати і місцева влада має право видавати власні законодавчі акти, що регулюють порядок та умови оподаткування на підвладних їм територіях. При цьому встановлено верховенство федерального законодавства і Конституції США як основного закону держави.

Контроль за сплатою податків на рівні федерації здійснюється Службою внутрішніх доходів (СВД) (Internal Revenue Service (IRS)), яка підпорядковується Федеральному казначейству США.

Ліберальна державна політика (мінімальне втручання держави в економіку) визначає порівняно низьке податкове навантаження в США в порівнянні з іншими розвиненими країнами.

Середній рівень податкового навантаження протягом останніх 46 років в США склав **26,5%**. Максимальне значення (29,5%) було досягнуто в 2000 р, а мінімальне (близько 24%) - в 2009 р. При цьому помітні сильні коливання рівня податкового навантаження - з різкими злетами і падіннями даного показника.

Основним джерелом податкових доходів консолідованого бюджету США є:

- *індивідуальні податки (податки з фізичних осіб) (32% податкових надходжень).*
- *податки на виробництво та імпорт – від 27 до 30%*
- *соціальні податки - від 27 до 30%*
- *податку на прибуток корпорацій. -10%*

Висновок: основну роль у формуванні доходів бюджетної системи США грають прямі податки (індивідуальні та податки на доходи корпорацій), роль непрямих податків (податки на виробництво та імпорт) менш значна.

2.2. Федеральні податки.

До федеральних податків США відносяться:

- Індивідуальний прибутковий податок;
- Податок на прибуток корпорацій;
- Соціальні податки;
- Акцизи;
- Податок зі спадщин і дарувань, мита та ін.

Основним джерелом податкових доходів федерального бюджету служить індивідуальний прибутковий податок - його частка **50%**, далі за значимістю слідують акцизи і соціальні податки.

Розглянемо основні податки федерального рівня докладніше.....

2.2.2. Соціальні податки

До податків федерального рівня стягнення на заробітну плату і робочу силу (*payroll taxes*) у США можна віднести:

- **податок на соціальне страхування** (*Social Security tax*);
- **податок за програмою "Медікер"** (*Medicare tax*).

Загальна федеральна програма (ЗФП), або Програма соціального страхування (*Social Security*) - програму страхування по старості, втрати годувальника, інвалідності. ЗФП єдина пенсійна програма, яка носить розподільний характер. Всі інші пенсійні програми, як державні, так і приватні, діють як накопичувальні системи.

ЗФП фінансується за рахунок надходжень соціальних податків, які зараховуються до **державних страхових фондів**, бюджети яких включаються до звіту про виконання федерального бюджету США:

1) **фонд по старості і втрати годувальника (пенсійний фонд);**

2) **фонд по інвалідності;**

3) **фонд медичного страхування** (з якого фінансується програма "Медікер" (*Medicare*)).

За кожним фондом закріплюється своя ставка податку, які в сукупності становлять єдину ставку соціального податку.....

.....

2.2.3. Федеральний податок на прибуток корпорацій

Що стосується податків на доходи в США встановився підхід за принципом паралельного права стягувати податки з доходів організацій і населення. Таким чином, корпорації зобов'язані сплачувати не тільки федеральний податок на прибуток, але і податок штату і (або) місцевий податок, що стягується з доходів організацій.

Федеральний податок на прибуток корпорацій (*federal corporate income tax*) встановлений Кодексом внутрішніх доходів США (*Internal Revenue Code*), який, по суті, є основним нормативним правовим актом країни в галузі оподаткування.

Для федерального бюджету податок на прибуток служить вельми значущим джерелом доходу (після індивідуального прибуткового податку і податків з заробітної плати). За підсумками 2010 р, частка податку на прибуток в доходах федерального бюджету становила близько 15,7%.....

.....

До доходів, що підлягають оподаткуванню, відносяться:

- виручка від реалізації;
- дивіденди;
- відсотки;

- валова рента;
- валові роялті;
- дохід від приросту капіталу;
- інші доходи.

.....

2.2.4. Податок зі спадщин і дарувань.

У США використовується єдина система оподаткування при спадкуванні та даруванні, яка застосовується до накопиченої вартості всього майна, переданого особою протягом життя і до моменту його смерті.

При ***спадкуванні*** податком обкладається вартість майна, яким володіє особа на момент смерті. Обов'язок сплати податку виникає саме в момент смерті власника, а не у зв'язку з набранням права спадкування.

Податок, як правило, виплачується за рахунок успадкованого майна.

Платниками податків є громадяни США і іноземні громадяни, які визнаються податковими резидентами США на момент своєї смерті. Для цілей оподаткування даним податком статус резидента визначається переважно за принципом домициля, тобто наявності громадянства або посвідки на проживання в США, а не по тесту фізичної присутності.

Оподатковується все майно, яким володіють податкові резиденти, незалежно від його місцезнаходження. Податок з нерезидентів стягується в тому випадку, якщо майно перебуває у США або визнається майном від джерел в США (наприклад, акції та облігації американських компаній, облігації Уряду США і т.п.).

Майно, що підлягає оподаткуванню, оцінюється за ринковою вартістю.

.....

Дарування також підпадає під обкладення податком. Платником податку є дарувальник, що визнається податковим резидентом США (визначається згідно з принципом домициля). При цьому під обкладання підпадає будь яке обкладене майно незалежно від його місцезнаходження.

Нерезиденти сплачують податок у тому випадку, якщо передане ними майно перебуває на території США.

Від обкладення звільняються дарування на суму, що не перевищує встановленого ліміту. Це звільнення застосовується до загальної вартості дарувань на одного обдаровуваного за рік.

.....

2.3. Регіональні та місцеві податки

Вид податків	Частка, %
Загальний податок із продажу	32
Прибутковий податок із населення	30
Акциз на паливо	6,3
Акциз на тютюн	2
Акциз на спиртні напої	1,6
Податок на власників транспортних засобів	3,5
Податок на прибуток корпорацій	7,9
Податок на майно	2
Податок на спадок і дарування	1

.....

Штати мають право встановлювати власні прибуткові податки. При цьому їх нормотворчість *обмежена* двома положеннями Конституції країни:

1) штати не мають права вводити податки на зовнішню торгівлю і зовнішньоекономічні операції (це виняткова прерогатива федерації).

2) податки, введені будь-яким штатом, повинні діяти тільки в межах юрисдикції цього штату.

У практиці США склалися такі підходи до побудови прибуткових податків штатів.

.....

ТЕМА 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА КАНАДИ

3.1. Загальна характеристика податкової системи Канади.

3.2. Федеральні податки канадської податкової системи:

3.2.1. Податок на додану вартість

3.2.2. Індивідуальний прибутковий податок

3.2.3. Альтернативний мінімальний податок.

3.2.4. Податок на прибуток корпорацій

3.2.5. Акцизи

3.2.6. Соціальні страхові платежі (внески на страхування по безробіттю та внески на обов'язкове пенсійне страхування)

3.2.7. Податок на повітряні перевезення

3.2.8. Податки на імпорт

3.1. Загальна характеристика податкової системи Канади.

Канада є федерацією, до складу якої входять 11 провінцій і дві федеральні території. Канада є членом Співдружності, очолюваної Великобританією, і за формою правління є **конституційну монархію**. Главою держави Канада є королева Великобританії.

Канада відноситься до групи країн із **середнім рівнем податкового тягаря**. Так, за період 2000-2010 рр. в середньому частка податкових доходів консолідованого бюджету країни становила близько 33,3% ВВП.

1990-і рр. для Канади були періодом високого рівня оподаткування і жорсткого контролю за динамікою державного боргу (податкове навантаження на економіку всередньому становило 36% ВВП). З початку 2000-их рр. Податкове навантаження знизилось з 35% у 2000 р до 31% ВВП в 2010 р.в першу чергу за рахунок зниження ставок прибуткових податків, а також ПДВ.

Доля податків в структурі доходів консолідованого бюджету Канади 2009 р.:

- **прямі податки - 50%** (прибуткові податки);
- **непрямі податки - 18,3 %** (ПДВ і провінційні податки з продажів).
- **соціальні податки на ФОП - 6,6%.**
- **неподаткові доходи** (інвестиційні доходи, доходи від надання послуг та продажу товарів).

Податкова система Канади має **три рівні** - федеральний, провінційний і місцевий (табл.3.1).

Таблиця 3.1. - Основні податки Канади за рівнем бюджетної системи

Федеральні податки	Податки провінцій	Місцеві податки
Податок на капітал фінансових інститутів	Індивідуальний прибутковий податок	Податок на нерухомість
Податок на прибуток корпорацій	Податок на прибуток корпорацій	Податок на бізнес
Податок на додану вартість	Податок з продажів, гармонізований податок з продажів	
Акцизні податки і акцизні збори	Податки на тютюн і мінеральне паливо	
Внески та відрахування на соціальне страхування	Внески на медичне страхування, податки на фонд заробітної плати	
Податок на капітал фінансових інститутів	Податки на капітал компаній	
Митні збори		
Роялті	Роялті	
	Податки на розваги	

	Податки на страхові премії	
	Податки на перехід власності	

З табл. 3.1 видно, що податкова система Канади базується на паралельному використанні податкових баз: і федерація, і провінції мають право вводити однотипні податки на одну і ту ж податкову базу.

Так, в Канаді існує федеральний індивідуальний прибутковий податок і індивідуальний прибутковий податок провінцій. Однак, на відміну від США, з цієї паралельної схеми практично виключені місцеві органи влади, які фактично використовують тільки майнові податки (податок на нерухомість, податок на бізнес).

Податкові права федеральної і провінційної гілок державної влади гарантуються Конституцією країни, а податкові права місцевих (муніципальних) властей - провінційним законодавством, тому обсяг і характер цих прав інколи суттєво варіюється по різних провінціях.

В рамках Конституції Канади передбачено розмежування податкових повноважень між федерацією і провінціями:

- **федеральний уряд** в податкових зобов'язаннях не обмежений, тобто має право вводити будь-які податки в межах встановлених законодавством сфер повноважень (так, компетенція щодо зовнішньоекономічного регулювання дає федеральному уряду виключне право на встановлення митних податків і зборів);

- **провінції** в податкових повноваженнях істотно обмежені, а саме:

- не мають право запроваджувати непрямі податки;

- можуть використовувати тільки пряме оподаткування виключно в межах кордонів власної юрисдикції (провінції);

- податки встановлюються так, щоб уникати перенесення податкового тягара за межі власної юрисдикції (провінції).

В практиці побудови податкової системи крім конституційних норм керуються тлумаченням їх судовими органами. (Наприклад, незважаючи на конституційну заборону введення непрямих податків, фактично всі провінції (крім двох - Альберта і Нунавут) ввели провінційні податки з продажів, які поширюються виключно на роздрібні продажі).

Природні ресурси за конституцією Канади знаходяться в юрисдикції провінцій, тому і право їх оподатковувати належить провінціям (федерація має права вводити податки на видобуток корисних копалин тільки, якщо вони розташовані на федеральних територіях і континентальному шельфі).

Розглянемо основні податки на кожному з рівнів канадської податкової системи.

3.2. Федеральні податки канадської податкової системи.

3.2.1. Податок на додану вартість (податок на товари і послуги - Goods and Service Tax або GST)

Одним з основних федеральних податків канадської податкової системи є податок на товари та послуги, що представляє собою податок на додану вартість (**ПДВ**). Цей податок введений в **1991 р.** замість діючого раніше загального податку з продажів (по суті, податку з обороту).....

За основною ставкою оподатковуються операції з реалізації основних категорій товарів виробничого, технічного призначення, а також споживчих товарів (одяг, взуття, напої, цукерки); промислової продукції, операції з реалізації нерухомості та новобудов для житла; послуги з ремонту (автомобілів, житла та ін.); перукарські послуги; юридичні та бухгалтерські послуги; реалізація торгових марок, патентів тощо

За нульовою ставкою оподатковуються операції з реалізації:

- основних продовольчих товарів (товарів першої необхідності - молоко, хліб, овочі);
- сільськогосподарської продукції (пшениця, зерно, необроблена вовна, неперероблені тютюн і т.д.);
- більшості продуктів тваринництва і рибопродуктів для споживання людьми;
- продаж лікарських препаратів за рецептами, реалізація медичного устаткування (наприклад, слухових апаратів) та ін.;
- реалізація товарів і послуг на експорт і деякі інші види товарів і послуг.

Не підлягають обкладенню цим податком: велика частина медичних, оздоровчих та стоматологічних послуг, що надаються ліцензованими фахівцями у медичних цілях; продаж не нового житла; наймання житлових приміщень на тривалий термін (більше одного місяця); послуги з догляду за дітьми віком до 14 років; юридичні послуги (юридична допомога); більша частина послуг у галузі освіти, результатом надання яких є отримання дипломів або сертифікатів; уроки музики і деякі інші види аналогічних послуг; більшість послуг, що надаються фінансовими інститутами (різні позики, випуск заставних і ін.); випуск і реалізація страхових полісів; більша частина послуг, що надаються благодійними організаціями, некомерційними (неприбутковими) інститутами, державою або організаціями, націленими на надання суспільних послуг (наприклад, житлово-комунальні послуги) та ін..

3.2.2. Індивідуальний прибутковий податок (Income Tax)

Платниками податків індивідуального прибуткового податку є фізичні особи, які проживають на території країни більше 183 днів у календарному році (податкові резиденти) з усіх доходів, отриманих у країні і за кордоном, а також нерезиденти (з доходів, що заробляються з території країни).

індивідуальним прибутковим податком оподатковуються наступні категорії доходів фізичних осіб - резидентів Канади;

- доходи від зайнятості за наймом (заробітна плата, премії, комісійні винагороди та інші);

- стипендії;
- доходи від ведення бізнесу (від індивідуальної діяльності або самозайнятості, доходи від некорпоративного бізнесу);
- доходи від власності або інвестиційні доходи (процентні доходи та ін.);
- доходи від приросту вартості капітальних активів;
- соціальні доходи (пенсії, у тому числі по старості, допомоги по безробіттю);
- доходи, отримані у вигляді спадщини та при даруванні;
- інші доходи.

Види доходів фізичних осіб, які не включаються у сукупний оподаткований дохід:

- лотерейні виграші (за якими стягується окремий податок), а також специфічні види періодичних доходів, наприклад пенсії по інвалідності для військовослужбовців;
- компенсаційні виплати (наприклад, допомоги по нещасних випадках), окремі види соціальної допомоги по бідності

Загальна сума отриманих платником податків доходів формує валовий дохід (ВД) платника податків.

При розрахунку ***оподаткованого доходу*** для реалізації цілей соціальної політики із суми ВД вираховуються деякі витрати (витрати на формування пенсійних заощаджень, на університетську освіту) або частини доходів (доходів від участі в програмах поділу прибутків підприємств) в рамках заходів, що умовно об'єднуються в групу програм (або планів) відстрочених доходів, до яких відносять: пенсійні плани, ощадні пенсійні плани, програми поділу прибутків для працівників і відкладені програми поділу прибутків, освітні ощадні плани та ін.

Безпосередньо до цієї групи примикає і ціла серія вирахувань витрат (або їх частин) при розрахунку оподаткованої бази, а саме:

- віднімання витрат, пов'язаних з наглядом за дітьми;
- відрахування отриманого пенсійного доходу (або його частини);
- витрати, пов'язані з переїздом при зміні місця роботи;
- профспілкові внески;
- членські внески в різні професійні об'єднання;
- аліменти (у особи, яка виплачує ці аліменти, якщо вони включаються до бази оподаткування у їх отримувача);
- витрати, понесені у зв'язку з отриманням доходів інвестиційного характеру;

- витрати, пов'язані з розробкою корисних копалин;
- обмежене число витрат, пов'язаних з трудовою діяльністю.

У результаті вирахування витрат із загальної суми ВД утворюється *оподатковуваний дохід (податкова база)*, до якої в 2011 р застосовувалися *податкові ставки*

До податкових кредитів (знижок), які можуть бути надані платнику податку, відносяться:

- Основна знижка для індивідуального платника податків;
- Знижка для осіб похилого віку (старше 65 років);
- Знижка на дружину (чоловіка);
- Еквівалент знижки на дружину (чоловіка);
- Знижка на дітей молодше 19 років;
- Знижка на утриманців 18 років і старше, що потребують допомоги;
- Знижка на внески до Пенсійного плану Канади або Пенсійного плану Квебека;
- Знижка на допомоги по безробіттю;
- Знижка на пенсійний дохід;
- Знижка по інвалідності;
- Знижка на плату за навчання;
- Знижка на медичні витрати;
- Знижка на благодійні витрати і деякі інші.

3.2.3. Альтернативний мінімальний податок (Alternative minimum tax)

Альтернативний мінімальний податок (Alternative minimum tax) був введений в дію в **1986 р.** як певна страховка для федерального уряду проти надмірної мінімізації податкового платежу. Цей податок сплачується в тих випадках, коли його величина, розрахована за абсолютно іншою схемою, виявляється вищою, ніж сума податку, розрахована за основною (описаної вище) схемою.

Методика розрахунку альтернативного податку:

1. Розраховується оподаткований дохід, який, на відміну від доходу за базовими правилами:
 - не враховує внески до зареєстрованих пенсійних фондів та інші види витрат (см. вище);
 - включає всю суму оподатковуваних дивідендів від канадських корпорацій і т.д.

2. До отриманої таким чином суми доходу застосовується загальне вирахування в розмірі **40 000 дол.**(сума, що не обкладається податком).
3. До суми, що залишилась застосовується **податкова ставка 15%.**

Сплата індивідуального прибуткового податку здійснюється **деклараційним методом** (основний) і **у джерела** (авансові платежі). Податкові резиденти Канади зобов'язані подавати податкову декларацію за місцем проживання до 30 квітня року, наступного за звітним.

3.2.4. Податок на прибуток корпорацій (Corporation Income Tax)

Податок на прибуток корпорацій у формуванні доходів федерального бюджету складає близько **7%.**

Цим податком обкладаються тільки доходи корпорацій, прибуток некорпоративного бізнесу оподатковується індивідуальним прибутковим податком. До підприємств некорпоративного бізнесу відносяться:

- партнерства і приватні володіння (приватні підприємства);
- індивідуальна діяльність по наданню професійних послуг (медична та адвокатська практика, аудиторські послуги та ін.);
- фермерство, рибальство і т.д.

Корпорація є резидентом країни, якщо в країні здійснюється центральне управління і контроль діяльності компанії.

В даний час з точки зору податкового законодавства виділяються чотири типи корпорацій.

.....

3.2.5. Акцизи

В рамках податкової системи Канади виділяються два типи акцизів:

- акцизні податки, які вводяться в дію і регулюються Законом про акцизні податки (*Excise Tax Act*);
- акцизні збори, які регулюються Законом про акцизи (*Excise Act 2001*).

Хоча ці два типи акцизів досить близькі, є і деякі відмінності, що стосуються груп підакцизних товарів, ставок та інших елементів оподаткування.

В даний час список **товарів, які обкладаються акцизним** податками, включає автомобільне і авіаційне паливо, неефективні по споживанню палива автомобілі і кондиціонери, а також алкоголь і тютюнові вироби. На відміну від акцизних податків, акцизні збори вводяться тільки на алкоголь і тютюн (тютюнові вироби). Мета їх введення, крім чисто фіскальної, - додатковий контроль над виробництвом і розподілом цієї

категорії товарів. Вони формують собою якийсь додатковий механізм для діючої системи ліцензування виробництва та торгівлі цими товарами.

Ставки акцизних податків носять специфічний характер, тобто встановлюються у твердих сумах на одиницю фізичного виміру товару (на літр рідини, на одиницю виробу).

.....

3.2.6. Соціальні страхові платежі.

Внески на страхування по безробіттю

(в доходах федерального бюджету складають близько 8%.)

Ставки страхових платежів:

- для працівників - **1,8 дол. за кожні 100 дол. доходу**, що підлягає страхуванню;
- для роботодавців - **2,52 дол. за кожні 100 дол. доходу**, що підлягає страхуванню.

Річний дохід, що підлягає страхуванню, становить і для працівників, і для роботодавців - **40000 дол.;**

Гранична сума виплат:

- для працівників - 720 дол.;
- для роботодавця - +1008 дол.

Сплачені страхові внески вираховуються з оподатковуваних сум доходів при розрахунку індивідуального прибуткового податку (ПП), а отримані допомоги по безробіттю включаються в оподатковуваний базу і обкладаються прибутковим податком у високоприбуткових категорій населення (як це було показано вище).

Внески на обов'язкове пенсійне страхування

(внески до Канадської пенсійної програми (Canada Pension Plan)).

Метою цієї програми є забезпечення мінімального рівня пенсійних виплат, вона припускає виплати пенсій по старості, по інвалідності і деяких інших видів пенсій.

Платниками страхових внесків є як працівники, так і роботодавці. Законодавчо визначається сума доходу, що підлягає страхуванню - **46 600 дол.** на рік, а **ставки** встановлені в розмірі **4,95%** для працівників, які працюють за наймом, **4,95%** для роботодавців і **9,9%** для самозайнятих.

Податок на капітал – податок з корпоративних доходів фінансових інститутів

(Tax on Capital of Financial Institutions).

Об'єктом оподаткування цим податком є капітал корпорацій, у тому числі банків, трастових фондів та інших фінансових інститутів (крім іноземних банків та страхових компаній, які не є податковими резидентами Канади).

Ставки по даному податку диференційовані залежно від розмірів сплаченого капіталу.

Із сум сплаченого капіталу до **10 млн дол.** – ставка **0,5%** і поступово підвищується до **1,5%** при перевищенні капіталом величини 300 млн дол. **Особливістю** цього податку - обчислений федеральний податок на прибуток корпорацій вираховується з обчисленого податку на капітал, тобто податок на капітал виконує роль мінімального податку. Так, якщо компанія прибутковий податок зведе до мінімуму, то їй доведеться сплатити податок на капітал. Якщо ж компанія платить значний за обсягом податок на прибуток, то скоріш за все податок на капітал буде нульовий.

Податок на повітряні перевезення (Air Transportation Tax)

Податок у структурі податкових доходів федерального бюджету становить **0,5%**; схожий з акцизами, розраховується за адвалорним принципом відносно внутрішніх ліній (до них відносяться також польоти в США і на деякі острови) і за специфічними ставками на міжнародних лініях.

Ставки:

- на внутрішніх лініях - **7% плюс 6 дол.** за кожну посадку.

- на міжнародні польоти та інші польоти з перетином кордону - **50 дол.** за квиток.

Податок має цільовий характер - не зараховується у дохід федерального бюджету, а спрямовується на фінансування департаменту транспорту.

Податки на імпорт 3%

Введено в дію Законом про митний тариф, який передбачає можливість використання **п'яти типів тарифів**:.....

Роялті, введені федеральним урядом (0,1% загальної суми доходів)- це податок на дохід компаній, що розробляють корисні копалини на території (землях), яка є федеральною власністю і не належить провінціям (землі Юкон і Північно-Східні Території, території Арктичних островів, Гудзонової затоки і моря Бофорта, зони шельфу уздовж східного і західного узбережжя).

3.3. Податки провінцій.

Структура податкових платежів в доходах бюджету провінцій:

- прибуткові податки провінцій становлять досить значну частку загальних надходжень до їх бюджетів (**38,5%** загальної величини власних доходів без урахування надходжень з федерального бюджету (2009 р))
- податки на товари і послуги - **26,1%,**
- податки на майно - **3,4%,**
- платежі на обов'язкове медичне страхування і на ФЗП- **5,7% .**

Індивідуальний прибутковий податок провінцій

Можна виділити **дві** принципово різні **моделі** побудови індивідуального прибуткового податку провінцій в Канаді:

- **перша модель** (побудована відповідно до Угоди про збір податків)-провінції відмовляються від суттєвої частини своїх прав по встановленню даного податку в обмін на безкоштовний збір цього податку в їх інтересах федеральними податковими інститутами. В рамках цієї моделі функціонують індивідуальні прибуткові податки всіх провінцій, крім Квебека.
- **друга модель** використовується в провінції **Квебек**, яка цілком і повністю самостійно адмініструє прибутковий податок, тобто самостійно встановлює податкову базу, податкові ставки та інтервали прогресії; самостійно, не використовуючи федеральну податкову службу, збирає цей податок у своїх власних інтересах.

Відповідно до Угоди про збір податків платники провінційних прибуткових податків визначаються по федеральному податковому законодавству (резиденти країни і нерезиденти) і вважаються резидентами тієї провінції, в якій вони проживають станом на 31 грудня звітного року.

Податкова база по провінційним податкам визначається як по федеральному прибутковому податку.

До цієї податкової бази застосовуються встановлені в кожній провінції **податкові ставки** як правило, за прогресивною шкалою оподаткування, які часто використовують вищу міру прогресії, ніж федеральна шкала.

Податки з продажів (Provincial Sales Tax - PST)

Загальні податки на товари та послуги - досить значне джерело; вводяться провінціями у двох видах - у вигляді податку з продажів і у вигляді гармонізованого податку з продажів.

Провінційні податки на прибуток корпорацій.

В даний час всі провінції, крім Квебек і Альберта сплачують податок на прибуток корпорацій по федеральному законодавству. Провінції Квебек і Альберта самостійно регулюють податкову базу, формують ставки і збирають ці податки.

Таким чином, на території країни діють **дві моделі оподаткування корпоративних доходів**:

- **Перша модель** - базується на використанні єдиної податкової бази, що визначається за федеральним законодавством, та двох ставок, що до неї застосовуються - федеральної і провінційної. Платник податків заповнює єдину податкову форму і взаємодіє тільки з федеральною податковою службою.
- **Друга модель** - передбачає паралельне існування двох формально незалежних податків на прибуток корпорацій - федерального і провінційного. Платник податків заповнює дві податкові форми і повинен взаємодіяти з двома податковими службами.

.....

Місцеве майнове оподаткування (податки на майно, нерухомість) в Канаді може здійснювати три муніципальних органи (інстанції)- місцевий муніципалітет, регіональний муніципалітет і шкільний округ.

Базою оподаткування податком на майно виступає земля і ті об'єкти, які до неї "приєднані" (будівлі, споруди). Щодо машини та обладнання, які можуть бути "приєднані" до будівель і землі, єдиної думки в провінційних немає. (в окремих провінціях до об'єкту оподаткування включаються тільки машини і устаткування, які обслуговують цю будівлю або землю (печі). В інших – і інші типи обладнання).

Податки на бізнес – (істотне джерело доходів місцевих бюджетів), пов'язане з власності, що використовується в бізнесі. Базою для таких податків є вартісна оцінка об'єктів власності, аналогічна оцінками для податків на нерухомість.

Подушні податки введені в деяких провінціях (напр., в провінції Ньюфаундленд податок до муніципалітету сплачують всі особи старше 18 років, що або постійно проживають на території провінції, або тимчасово (не менше трьох місяців протягом одного фінансового року), але які не є платниками податку на нерухомість в рамках цього муніципалітету. Особливо актуальним є цей податок для північних районів, де значна частина населення проживає тільки кілька місяців на рік, наприклад, працюючи за вахтовим методом. Цей податок - свого роду заклик на отримання нерухомості в провінції, якщо особа користується всіма муніципальними благами.

Податкова система Канади, як і більшості інших країн, схильна до постійних змін. Ці зміни стосуються як регулярного перегляду відповідно до темпів інфляції цілого ряду параметрів оподаткування, так і врахування змін у податковій політиці, що проводиться урядом країни. Істотні зміни в останні роки торкнулися непрямого оподаткування (ПДВ і гармонізованого податку з продажів), а також оподаткування прибутку корпорацій.

Тема 4. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНИ

4.1. Загальна характеристика податкової системи ФРН

4.2. Спільні і федеральні податки ФРН

4.2.1. Прибутковий податок

4.2.2. Податок на прибуток корпорацій

4.2.3. Податок на додану вартість

4.3. Регіональні і місцеві податки

Федеративна Республіка Німеччина (ФРН) - одна з найбільш розвинених країн не тільки Європи, а й світу.

Характерним для системи оподаткування, відповідно до Конституції, є поділ податкових доходів між бюджетами різного рівня. При тому, що кожен рівень влади повноважний встановлювати і адмініструвати податки і збори, значна частина податкових доходів перерозподіляється по затвердженим нормативам між бюджетами різних рівнів.

Податки, надходження, які розподіляються між бюджетами, називаються **спільними**.

У результаті в податковій системі Німеччини можна виділити не три, а **чотири складові (або рівня)**:

- *спільні податки*;
- *федеральні податки*;
- *податки земель*;
- *податки громад* (податки муніципальних утворень);
- *церковний податок* (стоїть окремо)

4.2. Спільні і федеральні податки ФРН

4.2.1. Прибутковий податок (Einkommensteuer)

Прибутковий податок – **це спільний** податок, надходження від якого розподіляються між федеральним бюджетом, бюджетами земель та місцевими бюджетами. Розподіл між бюджетом федеральної +земельної та муніципальної влади відповідно становить: 42,5% та 15%.

У практиці оподаткування та податкової статистиці можна зустріти кілька позначень прибуткового податку (у тій його частині, яка припадає на конкретну податкову базу): податок на заробітну **плату**, податок на приріст капіталу, податок на інші доходи. Фактично такий порядок оподаткування прибутковим податком не формально, але відповідає **принципам Шедулярного підходу**, тобто дохід для оподаткування формується з різних джерел (із заробітної плати, з приросту капіталу, інші доходи).

Платниками податків прибуткового податку є фізичні особи - резиденти ФРН щодо всього отриманого ними доходу та нерезиденти - щодо доходів, отриманих від джерел у ФРН.

Податковим резидентом Німеччини визнається особа незалежно від її національності, яке має в цій країні у власності **постійне житло (домициль) або звичайно тут проживає**. Під звичайним проживанням розуміється фізичне перебування на території Німеччини **більше шести місяців** у календарному році (короткострокові виїзди за кордон при цьому не враховуються).

Об'єктом оподаткування є сукупний дохід фізичної особи, в який включаються такі **групи** надходжень:

- 1) доходи від сільського та лісового господарств;
- 2) доходи від промислового підприємства, від участі в командитному товаристві, у відкритому торговому товаристві;

3) доходи від самостійної діяльності представників "вільних" професій у сфері науки, мистецтва, літератури, викладання, а також практикуючих лікарів, адвокатів, інженерів, архітекторів, журналістів, перекладачів і т.п. ;

4) заробітна плата і пенсії;

5) дохід від капітальних інвестицій;

6) доходи від здачі в оренду нерухомого та деяких видів рухомого майна, роялті;

7) інші доходи (аліменти, доходи від продажу майна та цінних паперів (якщо проміжок часу між купівлею і продажем менше встановленого законом строку), доходи від випадкового (нерегулярного) посередництва і т.п.).

Особливості методів розрахунку податкової бази для різних груп доходів:

- для доходів першої та другої груп – використовується *метод зіставлення чистої вартості*, згідно з яким оподатковуваний дохід являє собою різницю між чистою вартістю активів на кінець і на початок поточного фінансового року.
- для доходів від інших груп надходжень застосовується *метод чистого доходу*, згідно з яким оподатковуваний дохід розраховується як різниця між валовим доходом і дозволеними витратами, що враховуються за касовим методом (тобто в момент надходження грошових коштів або погашення заборгованості).
- для доходів від самостійної діяльності *можливий вибір* методу розрахунку самим платником податків.

При використанні методу чистого доходу платник податків має право відняти з отриманого ним доходу (насамперед, йдеться про доходи у вигляді заробітної плати) всі витрати, пов'язані з його одержанням.

У законодавстві передбачена так звана *паушальна сума* таких витрат (Arbeitnehmer-Pauschale), яка складає деяку встановлену суму (*1000 євро в 2011 р*), яка вираховується з доходу платника податків без надання підтверджуючих документів. Якщо фактичні витрати платника податку, пов'язані з його службовою діяльністю, перевищують встановлену суму, то вирахування проводиться при наданні підтверджуючих документів та в межах встановлених нормативів.

До *від'ємних витрат* відносяться (я б назвала їх трансакційними):

1) витрати на проїзд до місця роботи і назад;

2) витрати на службові відрядження;

1) витрати, пов'язані з роботою роз'їзного характеру (наприклад, водії, розповсюджувачі тощо);

2) витрати на проїзд та проживання далеко від дому (так звана *життя на два будинки*), що включають в себе витрати на першу і останню поїздку на місце роботи, щоденні поїздки між другим житлом і місцем роботи, щотижневі поїздки додому; телефонні розмови з рідними; добові;

3) витрати на придбання засобів праці (якщо вони не забезпечуються роботодавцем);

4) інші витрати (внески в профспілки і профоб'єднання; витрати на ведення банківського рахунку (в межах встановленого ліміту); витрати на пошуки роботи (папір, фотографії, конверти, телефонні дзвінки, поїздки на переговори); витрати на домашній робочий кабінет (якщо більш 50% роботи виконується на дому); витрати на підвищення кваліфікації тощо

Наступною групою витрат, що підлягають відрахуванню, є "**особливі витрати**" (Sonderausgaben), які поділяються на:

- **страхові й ощадні внески:** обов'язкові та добровільні внески на соціальне, пенсійне, медичне і деякі види майнового страхування (в межах встановленого ліміту); не враховуються витрати на страхування адвокатської діяльності, власного автомобіля та домашнього майна.
- **інші особливі витрати:** аліменти за умови сплати з них податків; витрати на отримання податкових консультацій; плата за навчання дітей у школах-інтернатах; пожертвування в різні фонди, науковим, культурним і релігійним об'єднанням, політичним партіям – за умови надання квитанції про пожертвування; збитки (наприклад, від підприємницької діяльності, визнані фінансовим органом у попередні роки) і т.д.

Крім того, законодавством дозволяється віднімати **непередбачені витрати** - нерегулярні витрати, яких платник податків не міг уникнути з правових, моральних або інших причин, і тому, за інших рівних умов, виявився в гіршому становищі, ніж середньостатистичний платник податків. Даний вид витрат віднімається в межах законодавчо встановленого допустимого рівня, який складає від **1 до 7% загального річного доходу сім'ї платника податку**. Даний норматив тим більше, чим вище дохід і чим менше число дітей у платника податків.

До непередбачених витрат відносяться:

- власні, витрати на оплату медичного обслуговування (перебування в лікарні, оплата прописаних лікарем лікувальних процедур, витрати на лікування та протезування зубів, витрати на придбання ліків (за рецептом), поїздки на лікування тощо);
- витрати на **поховання рідних**, в тому випадку якщо такі не можуть бути покриті зі спадщини або відшкодовані відповідною страховкою;
- витрати, пов'язані з процедурою розірвання шлюбу;
- витрати, викликані веденням кримінальної справи (за умови, що платник податків виправданий);
- витрати, пов'язані з відшкодуванням шкоди (за відсутності умислу або недбалості, встановленою в судовому порядку) та ін.

Податкова база розраховується підсумовуванням результатів кожного виду доходів і формується **валовий оподатковуваний дохід (ВОД)**, з якого вираховується податкова знижка на дітей (Kinderfreibetrag), а з решти суми розраховується податок відповідно до встановленої ставкою.

До доходів, **звільнених від оподаткування** відносяться:

- виплати за договорами страхування життя від нещасного випадку, від непрацездатності, пенсійного страхування;

- стипендії та ін.

Граничні податкові ставки:

- **не стягується (або 0%)**- якщо податкова база менша за 8004 євро (для самотніх) і 16008 євро (для подружжя, що заповнюють спільну декларацію);

- **від 14% до 24%** - якщо податкова база в інтервалі 8004- 13469 євро (16008 - 26938 євро- для подружжя);

- **від 24 до 42%** – якщо податкова база в інтервалі 13469 -52881 євро (з16008 до 105762 євро- для подружжя);

- **ставка пропорційна (42%)** - з 52881 до 250 730 євро (з 105762 до 501 460 євро для подружжя);

- **45%** -для доходів, що перевищують 250 730 євро (501 460 євро для подружжя),

В силу складності розрахунку податку для платників податків **розроблені спеціальні таблиці**, також існує **електронний онлайн-сервіс - калькулятор податку**, доступний на сайті Федеральної податкової служби ФРН.

Прибутковий податок із заробітної плати найманих працівників (**податок на заробітну плату**) утримується роботодавцем при її виплаті.

Утримання здійснюються на підставі **податкової карти**, яку необхідно здати роботодавцю. Карта видається податковою інспекцією за місцем проживання. Варто запросити її там один раз і кожного наступного року платник податків автоматично отримує карту поштою.

У карту внесені основні особисті дані платника податків, ставлення до релігії і, найголовніше, **клас оподаткування**.

Існує **шість** класів оподаткування, п'ять з яких визначаються залежно від сімейного стану.

I клас - для тих, хто не перебуває у шлюбі або розлучений, або ж у шлюбі знаходиться, але постійно живе окремо від чоловіка, або ж чоловік постійно проживає за кордоном, або ж помер.

II клас - для тих же, хто відноситься до класу I, але при цьому у податковій карті вказано хоча б одна дитина.

III клас - для тих, хто перебуває у шлюбі, причому обоє постійно проживають в Німеччині і разом, при цьому доходи іншого члена подружжя нижче (відповідно, у нього (неї) або немає податкової карти, або вона видана, але з класом V). Для вдів і вдовців клас III зберігається до кінця року, в якому настала смерть другого члена подружжя. У разі розірвання шлюбу клас III теж можна зберегти до кінця року, в якому трапилося розлучення, якщо подружжя до самого розлучення проживали разом.

IV клас - для тих, хто перебуває у шлюбі і постійно проживає разом зі своїм чоловіком в Німеччині, причому доходи обох членів подружжя приблизно рівні (відповідно, у другого члена в карту також внесено клас IV).

V клас - для подружжя тих платників податків, хто має в податковій карті клас III.

VI клас - для працівників, які отримують зарплату від кількох роботодавців. Цей клас вноситься в другу і всі наступні податкові карти незалежно від сімейного стану та класу по карті, що знаходиться у основного роботодавця.

Класи оподаткування впливають тільки на щомісячні податкові утримання із зарплати, які робить роботодавець.

Один раз на рік платник податку **має право** за своєю волею змінити податковий клас на більш вигідний. Наприклад, одружуючись, поміняти клас I на III. Якщо ж, навпаки, подружжя розлучилося або почали жити окремо, то платник податку **зобов'язаний** перейти в класи I або II.

Після закінчення року роботодавець повертає податкову карту працівникові із заповненою зворотною стороною, куди вносяться всі виплати і утримання, здійснені протягом року. У разі втрати картки роботодавець повинен видати взамін так званий замітник податкової карти встановленої форми. Карта або її замітник додаються до податкової декларації.

У **податковій декларації** платник податку відображає всі свої доходи, що підлягають декларуванню, і всі витрати, які можуть знизити його оподатковуваний дохід. Розглянувши декларацію, податкова інспекція надсилає платнику свій розрахунок оподаткованого доходу. Якщо утримана протягом року сума податку більша ніж розрахував податковий орган, то надлишок повертається платнику на банківський рахунок або чеком. В іншому випадку платнику податків встановлюється термін внесення доплати.

У німецькому законодавстві передбачено два типи декларацій:

- Обов'язкова декларація;
- Добровільна декларація.

Основна маса платників податків зобов'язана подавати декларацію про доходи (обов'язкова декларація).

Добровільна декларація подається, якщо:

- 1) обоє з подружжя весь рік працювали в одного роботодавця, мають однаковий клас оподаткування, з їхніх доходів було утримано податок та обов'язкові внески на соціальне страхування, при цьому інші доходи, з яких не було утримано податок і внески, не перевищили встановлений ліміт (по станом на 2011 р - **410** євро);
- 2) якщо платник податків не був зобов'язаний сплачувати обов'язкові внески на соціальне страхування, а прибутковий податок утримувався за спеціальними таблицями.

Подаються добровільні декларації, як правило, для отримання відшкодування податкових відрахувань.

Податковий період з прибуткового податку - **календарний рік**. Обов'язкові податкові декларації мають подаватися до **31 травня** року, наступного за звітним. Термін може бути продовжений до **30 вересня** у зв'язку з виникненням обставин, передбачених законом (наприклад, при складанні декларації **податковим консультантом**). За добровільними деклараціям терміни відсутні. Однак якщо платник податків не подав її протягом двох років, то право на відшкодування податкових відрахувань він втрачає.

Із заробітної плати працівника крім прибуткового податку утримується **церковний податок і надбавка солідарності**.

Офіційно визнані **релігійні об'єднання** мають право стягувати на основі загальнодержавного податкового переліку також свої **церковні податки**. Всі члени релігійних об'єднань зобов'язані, у свою чергу, платити ці передбачені законом громадські збори. Підставою для справляння церковного податку служить запис про релігійну приналежність платника податків на його податкової карті.

Церковний податок може справлятися у різному вигляді, а саме:

- Як додатковий податок на заробітну плату (для працюючих за наймом) або на заявлений оподатковуваний дохід; в обох випадках його величина визначається за особливим тарифом (в різних землях він різний, в середньому - **близько 8% від суми прибуткового податку**);

- Як "**церковні гроші**" у вигляді твердо встановленого або визначеного за спеціальною таблицею внеску. Вид і величину податку, що стягується визначають відповідні органи церкви на основі церковного положення про податки, що вимагає обов'язкового державного узгодження.

Надбавка солідарності (солідарний збір) - це додатковий податок, що стягується з метою отримання коштів на прискорений розвиток федеральних земель, що раніше входили до складу НДР. Надбавка солідарності стягується від суми прибуткового податку, що підлягає сплаті у звітному (податковому) періоді. Податкова ставка становить **5,5%**.

Церковний податок і надбавка солідарності стягуються лише остільки, оскільки стягується прибутковий податок. Якщо обов'язок сплати прибуткового податку не виникає або розрахований податок не перевищує деякої розрахункової межі, платник податків від сплати цих надбавок звільняється.

4.2.2. Податок на прибуток корпорацій

Податок на прибуток відноситься до категорії спільних податків, який розподіляється між федеральним бюджетом і бюджетами земель в рівній пропорції.

Податковим періодом визнається календарний рік (з 1 січня по 31 грудня).

Платниками податку є корпорації, до яких за законодавством ФРН відносяться акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, командитні товариства, кооперативи і т.п.

При цьому від сплати корпоративного податку звільнені:

- Німецька федеральна пошта;
- Німецька федеральна залізниця;
- Німецький федеральний банк;
- Профспілки, а також союзи на федеральному рівні, якщо діяльність цих організацій не спрямована на отримання прибутку.

Статус податкового резидента для корпоративного податку визначається за критеріями:

- 1) організація зареєстрована у ФРН;
- 2) у ФРН знаходиться центр управління організацією.

Відповідно до свого статусу корпорації зобов'язані сплачувати податок з прибутку незалежно від джерела отримання (тобто з "глобального доходу").

Податкові пільги на податок з прибутку:

- використання поряд зі звичайними методами амортизації на будівлі та споруди (лінійний, метод зменшується залишку, виробничий метод), але й прискорену амортизацію- до 9% вартості щорічно (протягом 7 років);
- можливість використовувати додаткову амортизацію (одноразове списання до 20% вартості нововведених в експлуатацію ОЗ).
- формування великої кількості резервів, що впливає на базу оподаткування (резерви для компенсації інфляційного зростання цін на сировину, від переоцінки вартості майна, на "цілком ймовірні втрати", на формування корпоративних пенсійних фондів та деякі інші).
- можливість **консолідованого платника податків**, коли взаємопов'язані організації - юридичні особи, розглядаються як єдиний суб'єкт (консолідований платник), а розрахунок податку проводиться за єдиною податковою базою, визначеною із врахуванням доходів і витрат всіх організацій, що входять в групу. Оскільки збитки, отримані учасниками групи, враховуються при оподаткуванні прибутку консолідованого платника податків, це дозволяє оптимізувати податкове навантаження по групі в цілому.

.....

4.2.3. Податок на додану вартість.

Доходи від ПДВ (історична назва - податок з обороту) за Конституцією ФРН розподіляються між федеральним, земельними бюджетами та бюджетами громад. Нормативи розподілу переглядаються кожні два роки і можуть коригуватися в залежності від поточних фінансових потреб. Станом на 2011 р. у федеральний бюджет надходило 53%, до бюджету земель - 45%, а 2% - в бюджет громад).

Порядок оподаткування податком з обороту в Німеччині відповідає вимогам Шостої директиви Європейського союзу 1977 р.(для країн - членів ЄС) та регулюється Законом "Про податок з обороту".

Об'єктом оподаткування є будь-яка реалізація товару, послуги, а також ввезення предметів з країн, які не є членами ЄС. Купівля товарів в рамках спільноти також обкладається ПДВ, якщо вона виробляється за оплати на території країни.

Податкові ставки. У Німеччині діють три ставки податку з обороту: загальна - **19%** (з 2007 р); знижена - **7%** і ставка **0 %** .

Знижена (**7%**) ставка встановлена на деякі сільськогосподарські товари, продовольство, медичне обслуговування, друковані видання, пасажирський транспорт та інші послуги громадського призначення.

Ставка **0%** застосовується щодо експортних операцій та реалізації в рамках ЄС.

Податкові відрахування. Віднести податок з обороту до ПДВ дозволяє його конструкція: згідно § 15 Закону "Про податок з обороту" платник податків має право прийняти до зарахування податок, сплачений ним у складі ціни товарів (робіт, послуг), придбаних для цілей здійснення своєї діяльності (" вхідний "податок).

Податкові пільги:

- звільняються від оподаткування кредитні операції та операції з цінними паперами, страхова діяльність, здача в оренду і продаж нерухомого майна;
- діють спеціальні правила обкладання: а)звільнення малого бізнесу від ПДВ, якщо оборот платника не перевищив 17500 євро в попередньому році і, верогідно, не перевищить 50 000 євро в поточному році. б)Сільськогосподарські та лісгосподарські операції обкладаються ПДВ за "плоскою" ставкою (залежно від виду діяльності). Не обкладаються податком (при дотриманні встановлених умов) туристичні послуги та реалізація вживаних товарів.

До федеральних податків також відносяться **акцизи** (податок на цукор, податок на каву, податок на тютюн, податок на спирто-горілчані вироби, податок на мінеральне паливо) і деякі інші податки.

4.3. Регіональні та місцеві податки

До регіональних податків (податків земель) відносять податок на успадкування та дарування, податок на пиво, транспортний податок, податок на гральний бізнес і т.д.

4.3.1. Податок на успадкування та дарування

Об'єкт оподаткування - майно, отримане у спадщину або в результаті дарування, безоплатно отримані кошти (пожертвування) і кошти фондів, бенефіціарами яких є платник податку і члени його сім'ї (кожні 30 років).

Бенефіціар - особа, що отримує прибуток від своєї власності, яку передано в довірче користування другій особі (оренда, винайм), або від використання власності третіми особами (напр., коли акціонер продає акції в користування брокеру метою отримання максимального прибутку (дивіденда).

Від податку звільняються дарування між близькими членами сім'ї, дарування або спадкування предметів особистого і домашнього вжитку (вартість яких не перевищує певного ліміту), пожертвування благодійним установам і релігійним організаціям; пожертвування політичним партіям і т.ін.

Ставка податку – прогресивна- залежить від ступеня споріднення спадкоємця і спадкодавця, а також від розміру оподатковуваного майна, наприклад:

- для спадкоємців 1-ї групи (подружжя, діти, батьки, онуки, дідусі та бабусі) - від 7 до 30% залежно від вартості спадщини;
- для спадкоємців 3-ї групи (не родичі) - від 17 до 50% (база оподаткування може бути зменшена на відрахування залежно від сімейного стану платника податків та його класу оподаткування).

4.3.2. Податок на пиво, по суті, являє собою акциз. Хоча повноваженнями щодо встановлення акцизів володіє федеральна влада, історично склалося, що землі, в яких виробництво пива має давню історію, обкладають виробників податком.

Ставка податку на пиво розраховується залежно від масової частки сухих речовин початкового суслу і становить 0,787 євро на одиницю **Grad Plato** в одному гектолітрі продукту (**Grad Plato** - частка початкового суслу в 100 мл пива) . Для невеликих виробництв (до 200 000 гектолітрів на рік) передбачено застосування понижуючого коефіцієнта до ставки податку, який варіюється від 56 до 84% залежно від обсягів виробництва пива. Якщо пиво є безалкогольним (вміст алкоголю менше 0,5% обсягу), то податком воно не обкладається.

До місцевих податків у ФРН відносяться: податок на майно, промисловий податок і різні види податків на використання або на дозвіл на використання (наприклад, податок на собак, мисливські збори, податок на розваги і т.д.).

4.3.3. Промисловий податок (найбільш важливим з точки зору формування місцевих бюджетів)

Платники - організації, що діють на території земель та громад і займаються будь-яким видом діяльності, за винятком сільського та лісового господарства, а також особи, які займаються індивідуальною трудовою діяльністю.

Об'єкт оподаткування - дохід платника податку (дохід, розрахований для податку на прибуток і скоригований на певні відрахування і надбавки.

До відрахувань відносяться: дивіденди, отримані від німецьких організацій, за умови володіння не менше ніж 10% СК такої організації на початок податкового періоду; прибуток від вітчизняних або зарубіжних партнерств і т.д.

Збільшувати податкову базу можуть:

- 50% "постійної заборгованості" – заборгованість, що виникла у зв'язку з організацією, придбанням або розширенням бізнесу;

- Виплати іноземним партнерам, що не беруть участі у прийнятті рішень (так званий пасивний партнер);

- Дивіденди та інші аналогічні доходи, що віднімаються з оподаткованої бази згідно Закону "Про податок на прибуток", і т.д.

Ставка податку - формується на базі федеральної **3,5%**, з урахуванням **корегуючого муніципального коефіцієнту**, який зазвичай становить від **200 до 490%** залежно від громади.

Неоподатковувана сума становить 24500 євро для індивідуальних підприємців та 5000 євро для організацій.

Податок на майно пов'язаний з обкладанням всіх видів власності і буває двох типів: 1) податок на майно типу "А", яким обкладаються сільськогосподарські та місцеві організації; 2) податок на майно типу "Б", яким обкладається інша нерухомість.

Від сплати податку звільнені державні підприємства, релігійні установи.

Податок обчислюється у % від оціночної вартості майна і залежить як від виду майна, так і від рішень муніципальної влади. Федеральна базова ставка становить **35%**, потім сума податку коригується на муніципальний коефіцієнту

Податкова система ФРН, відповідаючи потребам соціально орієнтованої держави, регулярно трансформується, залишаючись дуже складною для платників податків.

Тема 5. Податкова система Швейцарії.

5.1. Федеральні податки Швейцарії.

5.2. Податки кантонів та муніципалітетів

Швейцарська Конфедерація складається з **26 суверенних кантонів** і близько **2900 незалежних муніципалітетів**.

За Конституцією **кантони мають фінансовий суверенітет і повне право оподаткування** (за винятком певних джерел, які закріплені за федеральним урядом і обмежень міжнародних договорів та обмежень щодо прямих податків, прийнятих Федеральним законом "Про податкову гармонізацію").

Незважаючи на те що офіційна назва країни - Швейцарська Конфедерація, за формою державного устрою вона являє собою **федерацію**. Це найстаріша федерація в Європі, яка до того ж ніколи **не мала монархічної** форми правління. Законодавчі акти, прийняті парламентом країни (**Федеральними зборами**), адресуються громадянам, державний бюджет формується за рахунок податкових та інших платежів, що надходять від платників податків, відсутнє право сецесії. Швейцарія відповідає всім ознакам федеративної держави, хоча реалізація кожної з них має тут свою специфіку.

У силу особливостей податкової системи Швейцарії виникають проблеми **межкантонального подвійного оподаткування**, які вирішуються в судовому порядку і на підставі Федерального закону "Про податкову гармонізацію".

В структурі податкових доходів, які складають **29,8% ВВП**

індивідуальних прибуткових податків - 9,6%; податків на прибуток - 3,2%; соціальних внесків - 6,9%; ПДВ - 3,7%; акцизів - 1,5%; інших податків - 4,9% (2010 р).

5.1. Федеральні податки Швейцарії.

На федеральному рівні стягуються: індивідуальний прибутковий податок;
податок на прибуток; ПДВ; Податок на пасивний дохід; Державні мита.

5.1.1. Індивідуальний прибутковий податок

Податковим резидентом Швейцарії визнається фізична особа, що має намір залишитися в країні. Для встановлення цього наміру використовується тест центру життєвих інтересів платника податків. *Тимчасовий резидент* - це фізична особа, яка або залишається в Швейцарії не менше ніж на 30 днів для ведення ділової діяльності, або знаходиться на території країни (незалежно від причин) не менше 90 днів.

Об'єктом оподаткування є глобальний дохід платника податку - податкового резидента, який ділиться на чотири основні категорії:

- Заробітна плата і доходи від професійної та підприємницької діяльності;
- Інвестиційний дохід;
- Виплати в рамках соціального страхування;
- інші доходи.

Деякі види доходу не підлягають обкладенню податком, зокрема: відсотки по ощадних вкладах (що не перевищують встановлений ліміт); доходи від спадкування і дарування; виплати за договорами майнового страхування (при дотриманні певних умов); субсидії, одержувані з приватних або громадських джерел; додаткові виплати з пенсійного забезпечення, страхування життя та здоров'я.

Оподаткований дохід може бути **зменшений** на дозволені витрати та інші відрахування:

- на витрати, пов'язані з професійною діяльністю платника податку (транспортні, витрати на харчування, на додаткову освіту; витрати на закупівлю сировини і товарів, оплату додаткових послуг тощо);

- на внески до пенсійного та соціального страхування, що виплачуються платником податків. (але отримані пенсії виплати повністю оподатковуються);

- на стандартні відрахування в розмірі **6100** швейц. франків на кожну дитину до 18 років (або старше 18 за умови продовження навчання), на інваліда, які знаходяться на утриманні платника податків;

- на вирахування в розмірі **7 600** швейц. франків з податкової бази одного з подружжя з меншим доходом (при поданні спільної декларації)

Ставка податку для резидентів- прогресивна і залежить від сімейного стану платника (самотній, подружня пара, вдови (вдівці) з дітьми або інші пільгові категорії). Максимальна гранична ставка на федеральному рівні - 11,5%.

.....

Фізичні особи – **не резиденти** сплачують податок з доходів, отриманих від джерел у Швейцарії. До їх звичайних доходів (заробітної плати, підприємницькому доходу та ін.) застосовуються ті ж ставки, що і для платників-резидентів. До інвестиційних доходів (дивіденди, відсотки і т.п.) застосовується плоска ставка **35%**.

5.1.2. Обов'язкові внески на соціальне страхування

сплачуються в рівній пропорції як роботодавцем, так і працівником. У Швейцарії обов'язкове соціальне страхування включає в себе пенсійне страхування, страхування життя і здоров'я та соціальне страхування (у разі безробіття).

Базою для справляння внесків є валова заробітна плата, ніяких верхніх лімітів (за винятком соціального страхування) не передбачено, таким чином, ставки є пропорційними. Роботодавець одночасно є і податковим агентом, оскільки на нього покладено обов'язок обчислити, утримати та перерахувати до відповідних фондів внески, що сплачуються працівником. Самозайняті (підприємці, особи вільних професій) сплачують внески самостійно, а їх ставки відрізняються від ставок, застосовуваних до найманим працівникам.

.....

5.1.3. Податок на прибуток

У Швейцарії сплачують всі види організацій, включаючи компанії (акціонерні та з обмеженою відповідальністю), кооперативи, асоціації, фонди (у тому числі трастові, які безпосередньо володіють нерухомим майном). Партнерства не є платниками податку на прибуток, оскільки доходи кожного з партнерів оподатковуються індивідуальним прибутковим податком.

Організація визнається **податковим резидентом** для цілей оподаткування податком на прибуток, якщо вона зарєєстрована в Швейцарії або тут знаходиться місце її ефективного управління.

Об'єктом оподаткування визнається прибуток організації-резидента, отриманий незалежно від джерела (за винятком доходів постійного представництва за кордоном). Організації, що не визнаються податковими резидентами для цілей оподаткування податком на прибуток, сплачують податок тільки з певних видів доходів, отриманих від джерел у Швейцарії.

Податкова базаю є прибуток (доходи мінус витрати організації). При визначенні податкової бази враховуються такі правила. Дивіденди і відсотки не включаються в податкову базу повністю або частково (залежно від частки володіння). При визначенні податкової бази вираховуються:

- усі витрати, пов'язані з діяльністю компанії і спрямовані на отримання прибутку (витрати на сировину і матеріали, оплата праці, витрати на основні засоби та

нематеріальні активи, відрахування в деякі види резервів, адміністративні та комерційні витрати і т.п.);

- всі прямі податки, що сплачуються на федеральному рівні, рівні кантонів і місцевої влади; непрямі податки, сплачені за кордоном (імпорتنі мита і т.п.), і прямі податки, сплачені за кордоном, у тому випадку, якщо вони не підпали під звільнення в рамках договору про уникнення подвійного міжнародного оподаткування.

- витрати на амортизацію основних засобів та нематеріальних активів (при розрахунку амортизації вартість активу приймається або рівною витратам на його придбання (створення) або оцінюється за ринковою вартістю (платник може вибрати менше значення). Податкові норми амортизації не є обов'язковими. Головною умовою є економічна обґрунтованість обраного методу (він може бути лінійним або методом зменшуваного залишку): в залежності від виду, інтенсивності та умов діяльності при яких експлуатуються активи, і т.п. Може використовуватися прискорена амортизація (списання 50% вартості активу в перший рік його експлуатації) для певних видів обладнання та установок, що використовуються для захисту навколишнього середовища;

- відсотки за позиковими коштами (оскільки трактуються як нормальні ділові витрати). Якщо позикові кошти отримані від засновників (акціонерів) або інших пов'язаних з цим платником осіб, то відсотки по них вираховуються від оподаткованого доходу у сумі, що не перевищує виплачуваній по аналогічним позикам в умовах незалежної угоди ("принцип витягнутої руки"). Такий максимальний розмір відсотків щорічно встановлюється федеральними властями.

Дивіденди, що виплачуються організацією, не зменшують оподатковуваний прибуток, - у Швейцарії використовується класична модель оподаткування дивідендів.

Ставка податку на прибуток – пропорційна - 8,5% (за виключенням податку з дивідендів і відсотків за депозитами і за облігаціями швейцарських організацій – ставка 35%).

Податковим періодом є календарний або фінансовий рік (якщо він не збігається з календарним).

Сплата федерального податку на прибуток **адмініструється на рівні кантонів**, тому порядок сплати буде залежати від суб'єкта Конфедерації, в якому зареєстрована організація (або де знаходиться місце її ефективного управління).

5.1.4. Податок на додану вартість

- основний непрямий податок у Швейцарії, який стягується тільки на федеральному рівні (кантони і місцева влада не вправі оподатковувати будь-яким податком на товари і послуги ті операції, які обкладаються федеральним податком). Незважаючи на те, що Швейцарія не є членом ЄС, законодавство по ПДВ по багатьох позиціях відповідає вимогам Шостої Директиви Євросоюзу з ПДВ.

Платниками ПДВ є організації та фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність (індивідуальні підприємці, партнерства, інші самозайняті), оподатковуваний (внутрішній) оборот яких перевищує **250 000** швейц. франків на рік, або **75 000** швейц. франків на рік за умови, що річна сума податку, що підлягає сплаті (тобто за вирахуванням "вхідного" ПДВ), перевищує **4000** швейц. франків. Особи, які зобов'язані

сплачувати митні збори, також платять ПДВ при ввезенні товарів на митну територію Швейцарії.

Об'єкт оподаткування - реалізація товарів і послуг для цілей використання (споживання) в Швейцарії, а також імпорт товарів та імпорт послуг на суму, що перевищує **10 000** швейц. франків.

Від оподаткування звільняються:

- послуги у сфері охорони здоров'я, соціального забезпечення та страхування, освіти, культури;
- зміна власника майна і довгостроковий лізинг;
- фінансові операції (банківські операції, покупка-продаж цінних паперів, оплата послуг інших фінансових посередників і т.п.).

Стандартна ставка ПДВ - 7,6%.

Знижені ставки на готельні послуги (3,6%), реалізацію харчових продуктів та напоїв (крім алкоголю), надання медичних послуг, реалізацію друкованої продукції (2,4%). Ставка **0%** на експортні операції.

Крім ПДВ на федеральному рівні стягуються різні види **мит**: на реалізацію майна, продаж цінних паперів, випуск акцій (або інше збільшення статутного капіталу). Розмір цих мит не перевищує **1-3%** від вартості переданого майна, а при реалізації цінних паперів - **0,3%**.

Особливістю швейцарської моделі розподілу податкових повноважень є обмеження права Конфедерації вводити федеральні прямі податки та ПДВ певним часовим інтервалом (цього вимагає Конституція країни). Після закінчення встановленого терміну (в даний час це 2020) для продовження права використовувати федеральні податки буде необхідно чергове подовження (поновлення права) з боку населення і кантонів.

5.2. Податки кантонів та муніципалітетів

- Податок на індивідуальні доходи і чисте багатство;
- Податок на прибуток і податки на чисте багатство компаній;
- Податок на приріст вартості капіталу;
- податок на майно;
- Податок на успадкування та дарування;
- транспортний податок.

У Швейцарії, на відміну від інших федеративних держав, основна частина податків припадає не на федеральний рівень, а на рівень кантонів та місцевих органів влади. Влада кантонів володіють повноваженнями не тільки щодо встановлення податків, але і за їх

автономному адмініструванню. Власне кажучи, всі податки (у тому числі федеральні) адмініструються на рівні кантонів.

Кантони вправі встановлювати **прибуткові податки**. Незважаючи на свій фінансовий суверенітет, кантони, як уже було сказано, зобов'язані привести своє податкове законодавство у відповідність з Федеральним законом "Про податкової гармонізації". Тут будуть розглянуті основні положення податків кантонів, які є загальними для всіх суб'єктів відповідно до завдань з гармонізації податків у межах Швейцарської Конфедерації.

Для визнання податковим резидентом певного кантону використовується критерій центру життєвих інтересів або фізичної присутності особи на території відповідного кантону (для визначення тимчасового резидентства). У тому випадку, якщо платник податку є резидентом кантону, але працює в іншому кантоні, можуть виникати проблеми подвійного оподаткування його доходів. Спеціальних правил на цей випадок не існує - кожна конкретна ситуація вирішується індивідуально, рішення даної проблеми знаходиться в компетенції Вищого Суду Швейцарії.

Особи, що володіють організацією, постійним представництвом або нерухомим майном на території кантону мають обмежене податкове зобов'язання.

На осіб, які не визнаються податковими резидентами Швейцарії (для цілей оподаткування федеральним податком), покладається обмежене податкове зобов'язання по сплаті прибуткового податку кантону якщо вони отримують:

- дохід на території кантону;
- винагороду за управління організацією або її постійним представництвом, розташованим на території кантону;
- заробітну плату, пенсію чи інші аналогічні доходи від організації, розташованої на території кантону;
- соціальні виплати від швейцарських організацій та ін.

Доходи подружжя обкладаються спільно.

У оподатковуваний дохід включаються всі види доходів, що виникли у зв'язку з активною або пасивною діяльністю, у тому числі пенсійні та соціальні виплати, а також доходи від майна. При цьому кантони вправі оподатковувати умовно нарахований рентний дохід (тобто орендну плату, яка могла б виникнути, якби платник проживав не у власному житлі, а орендував його), величина якого оцінюється за ринковою вартістю.

Від оподаткування звільняються: майно (майнові права), одержані у спадок або в дарунок; відшкодування зі страхування майна (яке відповідає встановленим умовам); цільові субсидії, отримані від державних або приватних джерел, і т.д.

Доходи від приросту капіталу

Оподаткування прибутку від реалізації майна залежить від його призначення (особисте або призначене для підприємницької діяльності) та виду (рухоме або нерухоме).

Вид податку	Від реал. асобист. майна		Від реал. майна для підприємн. дія-ті	
	Рухомого	Нерухомого	Рухомого	Нерухомого
Прибутковий податок	-	-	+	-
Подат. на приріст варт. капіталу	-	+	-	+

Базою оподаткування для розрахунку податку на приріст вартості капіталу для нерухомого майна підприємницької сфери є дохід від реалізації майна, зменшений на величину витрат на придбання і модернізацію цього майна.

Ставка податку на приріст вартості капіталу – фіксована, але розрахована сума до сплати повинна знижуватися зі збільшенням періоду безперервного володіння майном.

При розрахунку прибуткового податку кантонів дозволено враховуються всі необхідні для отримання доходу витрати платника податків. Самозайняті мають право враховувати всі витрати, пов'язані з їх підприємницькою діяльністю, включаючи амортизацію, сплату обов'язкових внесків за себе та своїх найманих робітників, витрати на страхування життя і здоров'я, аліменти, що виплачуються колишньому члену подружжя і дітям, і т.п.

Відрахування з оподатковуваної бази самозайнятої особи витрат здійснюється за умови їх належності до її ділової активності. Відсотки по займах, що здійснені з особистою метою, віднімаються за наявності ряду обмежень.

Кантони вільні надавати і інші пільги і преференції зі сплати прибуткового податку при дотриманні одного правила:

- **менше податкове навантаження** – для доходів подружжя, що живуть спільно, для вдівців та одиноких платників, на утриманні яких діти або особи, не здатні себе забезпечити, повинні піддаватися ніж оподаткування доходів інших платників податків (досягається за рахунок або ставок, або наданням інших пільг). У табл. 2.18 наведені приблизні ставки прибуткового податку з урахуванням федеральної компоненти для платника податків без дітей, що не перебуває у шлюбі.

Податком на спадкування і дарування оподатковується будь-яка передача майна спадкування і дарування. *Рухоме майно* оподатковується в тому кантоні, в якому померлий власник визнавався резидентом на момент своєї смерті або, відповідно, дарувальник - в момент передачі майна. *Нерухоме майно* оподатковується за територіальним принципом, тобто в тому кантоні, де воно розташоване.

Податок на чисте багатство – стягується кожним кантоном як з фізичних осіб, так і з організацій.

Платниками податків є ті ж особи, що відповідають критеріям платників прибуткового податку або податку на прибуток. При цьому чисте багатство подружжя та неповнолітніх дітей обкладається спільно.

Базою оподаткування для фізичних осіб є ринкова вартість майна платника податків (за винятком предметів домашнього ужитку), а для організацій - вартість сплаченого капіталу плюс резерви.

Ставки встановлюються властями кантону без будь-яких єдиних обмежень. Муніципальна влада має право встановлювати свої ставки податку на чисте багатство у вигляді надбавок до ставок кантонів.

Крім цього, кантони мають право стягувати *податок на нерухомість*.

Тема 6. Податкова система Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії

6.1. Загальна характеристика податкової системи Великобританії.

Великобританія, поряд з іншими економічно розвинутими країнами, такими, як Франція, Італія, Швеція і Японія, – є країнами з унітарним характером державного устрою. Всі ці країни є членами ОЕСР, всі, крім Японії є членами Євросоюзу, а Франція та Італія ще й членами Єврозони.

Податкова система Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії

Великобританія належить до групи країн з відносно невисоким для Європи рівнем оподаткування. Так, в середньому за період 1995-2010 рр. частка податкових доходів у ВВП цієї країни становила **35,2%**.

Коливання податкового навантаження у Великобританії були в рамках розглянутого періоду не значні- від 30,4% податкових надходжень у ВВП у 1965 р, до 35% ВВП - у 2010 рр.

Розподіл між непрямими, прямими податками і податками та внесками на соціальне страхування становило приблизно **50: 30: 20**. Таким чином, більша частина загальної суми податкових (і страхових) платежів припадала в цій країні на прямі податки.

Основну роль у доходах консолідованого бюджету країни відіграють індивідуальний прибутковий податок і податок на прибуток корпорацій, частки яких у податкових надходженнях відповідно 28,3% і 10,4%; непрямі податки (ПДВ і акцизи) - відповідно 17,9 і 12,8% (дані 2009 р.)

Великобританія є унітарною державою, до складу якої входять чотири історичні області - Англія, Шотландія, Уельс і Північна Ірландія. Кожна з них має специфічний історично сформований адміністративно-територіальний поділ, розрізняються елементами правових моделей і деякими іншими особливостями.

Податкова система Великобританії включає **два рівні** - державний і місцевий.

Основними **державними** податками Великобританії є:

- Індивідуальний прибутковий податок;
- Податок на прибуток корпорацій;
- Податок на нафтодоходи;

- Податок на додану вартість;
- Внески і відрахування на соціальне страхування;
- Податок на заробітну плату в банках;
- Акцизи;
- Податок на спадщину (податок на перехід власності);
- Податок на приріст вартості капіталу;
- Гербовий збір;
- Податок на страхові премії;
- Збір з авіапасажирів;
- Збір "за зміну клімату" і деякі інші.

Основними **місцевими** податками є:

- Місцевий податок (податок на нерухомість);
- Податок на ділову власність.

Розглянемо деякі з названих вище податків більш докладно.

6.2. Державні податки Великобританії.

6.2.1.Індивідуальний прибутковий податок

Платниками податків індивідуального прибуткового податку є фізичні особи. У британській моделі податкової системи виділяються резиденти, звичайні резиденти, особи, які мають доміциль, і нерезиденти. Для цих чотирьох груп осіб розрізняються групи доходів, які підлягають оподаткуванню в країні.

Фізична особа визнається **податковим резидентом**, якщо виконується хоча б одна з перерахованих нижче умов:

- Фізична особа пробуло в країні більше 183 днів у податковому році;
- Фізична особа прибуло в країну для подальшого постійного проживання та пробула більше трьох місяців у податковому році (визнається резидентом з моменту приїзду);
- За **чотири роки** (наступних один за іншим) і передують звітному середній термін перебування в країні склав більше **91 дня**.

Особа визнається **звичайним резидентом**, якщо в попередньому році вона була визнана резидентом, або якщо особа, приїхала в Великобританію, має намір залишатися в цій країні щонайменше протягом трьох років.

Ще однин елемент, важливий для обкладення податками у Великобританії, є **домиціль** - це статус або приналежність, право бути постійним податковим резидентом якоїсь юрисдикції (в даному випадку Великобританії). Людина може зберегти домиціль у Великобританії навіть після від'їзду з країни в тому випадку, якщо підтримує істотні зв'язки або не має наміру покинути країну для постійного місця проживання. (домиціль визначається за фактом народження, але законодавство Великобританії встановлює значне число інших факторів, що впливають на даний статус).

Якщо фізична особа є одночасно і податковим резидентом, і звичайним резидентом, воно повинно сплачувати податки з доходів, отриманих від роботи (діяльності) на території країни, пенсій та інвестицій у Великобританії.

Якщо особа має домиціль в Сполученому Королівстві, то під обкладання прибутковим податком для нього будуть також підпадати доходи, отримані в інших юрисдикціях, але при цьому воно (особа) матиме право претендувати на відрахування 10% отриманого за кордоном пенсійного доходу.

Якщо особа є резидентом країни, але не має в ній домицеля, то під оподаткування підпадатимуть тільки ті доходи, отримані за кордоном, які були переведені в країну.

Якщо особа визнається резидентом, але не є звичайним резидентом, то під оподаткування прибутковим податком для нього підпадають тільки доходи, отримані ним на території Сполученого Королівства, і доходи від робіт, виконаних за кордоном, та переведені у країну, а також деякі види пенсій, отриманих за кордоном.

Для нерезидентів під оподаткування підпадають доходи від робіт, здійснених у країні, пенсійні та інвестиційні доходи, а також рентні доходи, отримані від власності на території Великобританії.

Об'єктом оподаткування для податкових резидентів є дохід, одержаний з різних джерел.

Історично британська податкова система будувалася як шедулярная (від шедула - схема, таблиця). Поняття шедулярной і глобальної систем оподаткування були розглянуті в Темі 1.

У сучасній податковій системі Великобританії застосовується принцип глобального доходу, але, з погляду конструкції законодавства вона формально зберігає елементи Шедулярного режиму. Всі доходи платника податку поділяються (групується) виходячи з певних шедул, а щодо деяких доходів застосовуються окремо встановлювані ставки (дивіденди, доходи від інвестицій і заощаджень) (табл. 6.1).

Таблиця 6.1. Основні категорії доходів по шедулу

Шедула	Основні види доходів, що входять до складу шедули
A	Доходи від земельної й іншої власності, у тому числі від здачі майна в оренду
У	Доходи від лісових масивів, використовуваних у комерційних цілях
З	Доходи від цінних паперів уряду Великобританії та інших урядів, що обертаються на території Великобританії
D	Доходи від торгівлі та ділових операцій; доходи від надання професійних послуг; отримані відсотки й аліменти; доходи від цінних паперів, емітованих за

	кордоном; доходи від майна за кордоном; гонорари та інші доходи
E	Трудові доходи, заробітна плата, пенсії, соціальні трансферти
F	Дивіденди та інші доходи, розподілені компанією

В даний час доходи, включені в різні шедули, оподатковуються за єдиною шкалою. Групування потрібне для обліку витрат, пов'язаних з отриманням відповідних доходів. Валовий дохід платника податків формується шляхом підсумовування усіх доходів платника податку за вирахуванням витрат, які він поніс для отримання доходу.

При розрахунку **оподаткованої бази** до суми валового доходу застосовується ціла система знижок. Назвемо лише основні:

- Персональні знижки (визначаються залежно від віку платника податків - для літніх людей вони більші)- Таблиця 6.2. ;
- Виплачені відсотки по позиках (деякі);
- Страхові платежі за деякими видами страхування;
- Витрати на підвищення кваліфікації та освіти тощо.

До отриманого таким чином оподаткованого доходу застосовується **податкові ставки**

Таблиця 6.3. Ставки оподаткування доходів (2010-2011 рр.)

Оподатковуваний дохід, фунтів ст.	Ставка податку, %
Менш 2440	10 (початкова <u>ставка</u> для доходів від заощаджень)
Від 2441 до 35000	20 (основна ставка)
Від 35001 до 150000	40 (підвищена ставка)
150001 і вище	50 (додаткова ставка)

Для прибуткового податку діють **пільги** у вигляді 2 видів податкових кредитів (вирахування із суми нарахованого податкового платежу) - податковий кредит на дітей і податковий кредит для працюючих.

.....

6.2.2.Податок на прибуток корпорацій

Податок на прибуток корпорацій діє у Великобританії з **1965** р. До цього прибуток юридичних осіб обкладався індивідуальним прибутковим податком, як доходи від бізнесу.

Платниками податку на прибуток корпорацій (резидентами) у Великобританії визнаються компанії, zareestrovani v ciiy kraïni відповідно до законодавства (тест інкорпорації). В якості додаткового використовується тест місця знаходження центрального управління і контролю компанії. Ключовим тут є місце проведення зустрічей радою директорів компанії або місце прийняття ключових для компанії рішень.

Об'єктом оподаткування для компаній - податкових резидентів країни є доходи, отримані з усіх джерел як у країні, так і за кордоном (за винятком дивідендів, отриманих від компаній - податкових резидентів Великобританії).

Податкова база розраховується як різниця між доходами і витратами компанії на підставі даних бухгалтерського обліку. До витрат, що віднімаються при розрахунку оподаткованої бази, відносяться всі поточні витрати ділового характеру, амортизація, заробітна плата, представницькі та інші витрати, пов'язані з одержанням доходу (крім витрат на капітальні вкладення і на виплату дивідендів).

Отримані збитки можуть бути для цілей оподаткування перенесені як на минуле (на один рік), так і на майбутнє при дотриманні ряду вимог.

Ставки податку на прибуток корпорацій, що діють в даний час, представлені в табл. 6.4.

Таблиця 6.4. Ставки податку на прибуток корпорацій (2012 р)

Оподатковуваний прибуток, фунтів ст.	Ставка податку, %
Менш 300000	20
Від 300001 до 1500000	24 (за вирахуванням знижки)
1500001 і вище	24

У Великобританії **відсутнє оподаткування дивідендів**.

Податковий період з податку на прибуток корпорацій починається з 1 квітня і закінчується 31 березня наступного року.

6.2.3. Податок на нефтєдоходи

Об'єктом оподаткування виступає прибуток, отриманий від видобутку нафти і природного газу на території країни (і континентальному шельфі). Податкова база визначається як чистий прибуток після сплати податку на прибуток корпорацій. **Ставка 50%.**

6.2.4. Внески та відрахування на соціальне страхування

Внески та відрахування на соціальне страхування (внески на державне страхування) здійснюються за чотирма класами застрахованих.

Перший клас - особи найманої праці і роботодавці (найбільший).

Другий клас - самозайняті.

Третій клас - непрацюючі особи, які здійснюють добровільні внески.

Четвертий клас - самозайняті з високим рівнем доходу (понад встановленої величини).

Відповідно до даних класів не тільки здійснюються внески, але згодом будуть проводитися страхові виплати (пенсії, наприклад).

Частина коштів, акумульованих через систему Національних страхових внесків, спрямовується на фінансування:

- Національної системи охорони здоров'я (приблизно **21%** загальної суми).
- Національного страхового фонду, з якого здійснюються виплати застрахованим.

6.2.5. Податок на виплати винагород у банках

Являє собою інструмент антикризового регулювання для фінансового сектора економіки. Він був введений в умовах розгортається іпотечної і фінансової кризи в 2008-2009 рр., коли виплати банківським службовцям високого рівня стали перевищувати розумні межі.

За підсумками 2010-2011 рр., сума надходжень від цього податку склала 0,8% загальної суми доходів державного бюджету країни.

Платниками даного податку визнаються:

- Банки- податкові резиденти Великобританії;
- Компанії, що є членами банківських груп;
- Будівельні товариства і компанії, що є членами груп, до складу яких входять будівельні товариства.

6.2.6. Податок на додану вартість.

ПДВ був введений у Великобританії в **1973** р і являє собою пропорційний податок, що стягується при продажі товарів (наданні послуг). При сплаті податку до бюджету платник має право відняти суму податку, сплаченого ним при придбанні товарів, складових витрати його бізнесу.

Платниками цього податку є особи, які здійснюють продаж товарів, робіт, послуг на території країни і імпортують їх, якщо обсяг продажів перевищує **67 тис. фунтів** на рік.

Основна ставка - 20%. (раніше була 17,5%, 15%).

Знижена ставка - 5% - для наступних товарів (робіт, послуг):

- паливо і енергія, що використовуються в домашніх господарствах і благодійних організаціях;
- деякі види будівельних робіт;
- послуги з догляду за хворими та людьми похилого віку;
- дитячі автомобільні крісла, окремі предмети санітарії та гігієни, інші.

Нульова ставка – для товарів на експорт, для продовольчих товарів першої необхідності, ліків, будівництва житла, послуг водопостачання і каналізації, дитячого одягу та деяких інших товарних позицій.

Не обкладаються цим податком банківські, страхові, освітні, медичні, поштові та ритуальні послуги, здача в оренду нерухомості і деякі інші види діяльності.

Спрощена схема розрахунку ПДВ (з 2002 р) може застосовуватися фірмами, з обсягом продажів протягом року меншим за 187,5 тис. фунтів. В рамках даної схеми податок сплачується за **зниженою ставкою** (від 2 до 12% залежно від виду діяльності) і при цьому фірми не можуть зараховувати "вхідний" ПДВ. При цьому у платника виникає суттєва економія на витратах з обліку та поданням звітності до податкових органів.

6.2.7. Акцизи

До групи товарів, які обкладаються акцизами у Великобританії, відносяться наступні: Алкоголь і алкогольна продукція; Пиво; Тютюн і тютюнові вироби; Паливо.

Платниками акцизів є особи, що виробляють та реалізують підакцизні товари. Використовуються як специфічні ставки (для алкогольних напоїв і палива), так і комбіновані податкові ставки (специфічні доповнюються адвалорними) - для тютюнових виробів.

6.2.8. Податок на спадщину

Податок на спадщину був введений замість податку на перехід власності у 1986 р, і представляє собою об'єднані в єдину систему податки на дарування і на спадщину.

Платниками податку на спадщину є особи, які беруть спадщину (а в деяких випадках і дар). Об'єкт оподаткування - майно, що переходить у спадок або у формі дарування. Не обкладається цим податком майно, одержуване чоловіком (дружиною), благодійними фондами і деякими іншими особами.

Особливістю британської моделі оподаткування спадщини є розгляд дару як одного з різновидів спадщини (якщо дарувальник помирає протягом семи років після здійснення акту дарування). Так, якщо дарувальник помирає протягом **трьох років** після оформлення договору дарування, то такий дар розглядається як спадщина і оподатковується за максимальною податковою ставкою (**40%** - ставка податку на спадщину). Якщо ж смерть дарувальника настає за межами **шестирічного періоду**, то податок обчислюється за ставкою **8%**.

6.2.9. Податок на приріст вартості капіталу (діє з 1965р.).

Платниками податку виступають особи, що продають певні категорії активів (активи, що використовуються в комерційних цілях, активи домашніх господарств (будівлі і споруди), деякі фінансові активи).

Податкова база визначається як різниця між виручкою від реалізації активу і витратами на придбання активу. При сплаті даного податку встановлюється неоподатковуваний мінімум, який періодично підвищується з урахуванням темпів інфляції.

.....

Ставки податку диференційовані залежно від доходів:

- стандартна ставка -**18%**;
- для високих доходів- підвищена - **28%**;

- для доходів від реалізації бізнес-активів – прогресивна, майже пропорційна - від 18% для перших **5 млн** фунтів доходів.

6.2.10. Гербовий збір

Діє в країні з 1694 року і сплачується при купівлі-продажу акцій і облігацій, а також при продажу землі і деяких інших об'єктів власності.

Ставка гербового збору:

- для цінних паперів становить **0,5%** від ціни реалізації;
- для землі та будівель ставки **диференційовані** від 0% до **4%** залежно від вартості об'єкта (до 125 тис. фунтів -0%, 4% - більше 500 тис. фунтів).

6.2.11. Збір «за зміну клімату»

Це збір за промислове і комерційне використання палива, електроенергії, природного газу, бензину тощо (ведений з квітня 2001р.).

Ставки залежать від виду палива. Податок введений з метою зниження обсягу викидів в атмосферу забруднюючих речовин (на 20% до 2010 р.)

На 2011 р були встановлені наступні податкові ставки:

- 0,00485 фунтів за 1 КВт / год електроенергії;
- 0,00169 фунтів за 1 КВт / год при використанні природного газу, що поставляється газорозподільними (газодоставляючими) організаціями.

Цей податок не застосовується щодо транспортних організацій та організацій - виробників електроенергії (генеруючих організацій).

6.3. Місцеві податки Великобританії.

Основними місцевими податками є:

- місцевий податок або податок на житлову нерухомість ;
- податок на ділову власність (на нерухомість не для проживання).

6.3.2. Податок на ділову власність (податок на нежитлову нерухомість) (*Business Rate*)

Платники - юридичні і фізичні особи, які є власниками або орендарями нерухомості, не пов'язану з проживанням. Об'єктами оподаткування є нерухомість, що використовується для комерційних цілей (наприклад, будівлі магазинів, офісів, складів, фабрик і т.д.).

Оподатковувана база - орендна вартість, переоцінка якої здійснюється один раз на п'ять років. Фірми (організації) сплачують цей податок із застосуванням до податкової бази понижуючих коефіцієнтів (періодично коефіцієнти переглядаються).

Тема 7. Податкова система Франції

Франція належить до групи країн з відносно високим рівнем оподаткування та традиційно займає четверте-п'яте місце за рівнем податкового тягаря серед країн - членів Євросоюзу. В середньому за період 1995-2010 рр. частка податкових доходів у ВВП цієї країни становила 43,8%.

На початку XXI ст. розподіл податкових надходжень між непрямими, прямими податками і податками та внесками на соціальне страхування становило приблизно 38: 22: 40. На рис. 3.4 представлена укрупнена структура податкових доходів консолідованого бюджету Франції.

Основним джерелом податкових доходів для Франції є індивідуальний прибутковий податок (18% податкових надходжень за даними 2011 р.). Роль податку на прибуток корпорацій -6,6% .

Франція - унітарна держава з дворівневою податковою системою, в якій виділяються державні податки та місцеві податки (збори, мита та інші платежі).

Податкова система Франції досить складна. Вона має у своєму складі значне число податків, зборів, мита та парафіскальних платежів, а також внески з різних видів обов'язкового соціального страхування.

7.1. Індивідуальний прибутковий податок

Платники податків - фізичні особи - резиденти - з усіх доходів, отриманих як на території Франції, так і за кордоном, а нерезиденти - тільки з доходів, що впливають з території Франції.

Податковим резидентом Франції визнається фізична особа, яка має постійне житло у Франції, яка здійснює бізнес, або яка надає професійні послуги в цій країні, або має тут центр економічних інтересів.

Тест фізичної присутності (перебування на території країни більше **183** днів у календарному році) розглядається як додатковий. Французи, що проживають в Монако, розглядаються як податкові резиденти Франції, якщо вони менше п'яти років є податковими резидентами Монако. В якості податкових резидентів Франції можуть також розглядатися особи, які приїжджають до Франції і збираються стати її податковими резидентами.

Особливістю індивідуального прибуткового податку є обкладення доходу сім'ї в цілому (одна людина - це теж сім'я). Сім'я або домашнє господарство формує фіскальну одиницю (іноді говорять "фіскальне домогосподарство"). **Оподатковуваний дохід** сім'ї складається з доходу подружжя і доходу неповнолітніх (до 18 років) дітей. На сім'ю заповнюється **одна декларація**, в якій враховуються всі доходи і витрати цієї сім'ї. (Власні доходи дитини можуть враховуватися за вибором як у складі сімейних доходів, так і як окремої "сім'ї" із заповненням окремої декларації – платниками обирається більш вигідний варіант).

Оподатковуваний дохід формується як сума чистих доходів (за вирахуванням пов'язаних з конкретним видом доходів витрат) за наступними категоріями:

- Доходи від зайнятості за наймом (заробітна плата, премії, пенсії);
- Доходи від нерухомості;
- Доходи від бізнесу;
- Доходи від сільськогосподарської діяльності;
- Доходи від надання професійних послуг;
- Доходи від управління сімейними компаніями або приватними партнерствами;
- Інвестиційні доходи;
- Доходи від продажу активів.

Доходи від кожної групи зменшуються на суму витрат, пов'язаних з їх отриманням:

- **Доходи у вигляді заробітної плати** зменшуються на витрати по внесках на соціальне страхування, витрати на навчання або підвищення кваліфікації, професійні витрати (до 10% отриманої заробітної плати, але не вище певного ліміту), а також 20% отриманої заробітної плати у вигляді знижки на вимушену чесність*.

* Знижка на "вимушену чесність" покликана зрівняти рівень оподаткування для фізичних осіб, які працюють за наймом, та фізичних осіб, які ведуть власний бізнес. У разі ведення бізнесу деякі особисті витрати можуть бути списані як витрати бізнесу. Це стосується витрат на електроенергію (якщо офіс або майстерня знаходяться в тому ж будинку, де проживає платник податків), витрат на бензин (якщо автомобіль використовується як в бізнес-цілях, так і для особистих потреб) і т.д. Для людини, що працює за наймом, така "економія" неможлива. Він завжди "вимушено чесний" - його доходи можна перевірити по звітності роботодавця. Щоб не допускати податкової дискримінації працюють за наймом, і була введена знижка "на вимушену чесність".

- **Пенсійні доходи** включаються до складу оподаткованого доходу частково в залежності від віку одержувача доходу: для осіб молодше 50 років - **70%** отриманої ними пенсії, а для осіб старше 70 років - тільки **30%**.

- **Інвестиційні доходи (дивіденди)** включаються в оподатковуваний дохід у розмірі **60%** отриманих сум.

- **Доходи від нерухомості** зменшуються на суму коштів, витрачених на підтримку, ремонт, відновлення і поліпшення стану цієї нерухомості.

- **Персональні знижки і відрахування** (обов'язкові членські внески, деякі виплати в рамках ощадних пенсійних схем (в межах лімітів), сплачені аліменти колишнім дружинам).

- **Спеціальні знижки** передбачені для інвалідів та осіб старше 65 років.

- Деякі доходи **не підлягають оподаткуванню** (компенсаційні виплати при звільненні при скороченні штатів, доходи студентів від роботи за наймом у межах 4013 євро інші).

В результаті формується чистий оподатковуваний дохід сім'ї.

Наступним кроком при розрахунку суми податку є застосування до цього доходу спеціального "коефіцієнта сім'ї".

Для цілей оподаткування загальна сума доходів сім'ї (подружжя і дітей) ділиться на "**частини**" в залежності від чисельності та складу сім'ї (табл. 7.1).

Таблиця 7.1. Коефіцієнти для розрахунку "частин" оподатковуваного доходу (деякі позиції)

Склад сім'ї	Коефіцієнт (частини)
Самотні, розведені, овдовілі без утриманців	1
Самотні, розведені, овдовілі з однією дитиною, інвалідом або ветераном війни	1,5
Подружжя пара без дітей, розлучені або овдовілі з однією дитиною	2
Подружжя пара з однією дитиною, розлучені або овдовілі з двома дітьми	2,5
Подружжя пара або овдовілий з двома дітьми	3

Застосування цих коефіцієнтів здійснюється наступним чином. Припустимо, сім'я, що складається з чоловіка, дружини і однієї дитини, отримала за підсумками податкового періоду в цілому 100 тис. євро оподатковуваного доходу. Для цілей оподаткування цей дохід повинен бути розділений на 2,5. Тоді податкові ставки будуть застосовуватися виходячи із суми доходу в 40 тис. євро, тобто максимальна (гранична) ставка складе 30%.

Таблиця 3.8. Ставки індивідуального прибуткового податку

Сума доходу (однієї частини), євро	Податкова ставка ,%
До 5 963	0
Від 5 964 до 11 896	5,5
Від 11897 до 26420	14
Від 26421 до 70830	30
Понад 70830	41

Застосування "коефіцієнта сім'ї" при розрахунку суми сплачуваного податку дозволяє знижувати ступінь прогресивності оподаткування для сімей з великою кількістю дітей.

ПРИКЛАД

При доході 40000 євро на одну частину сума податку складе 6433,70 євро (на одну частину). До бюджету ж буде сплачена сума, рівна податку в розрахунку на одну частину, помноженому на кількість частин (2,5 в нашому прикладі), або 16 084,25 євро. Якщо ж ми визначимо середню (або ефективну) податкову ставку (виходячи з оподатковуваного доходу), то вона складе 16,084% (16 084,25 євро: 100000 євро).

Ще однією **особливістю** прибуткового оподаткування у Франції є те, що сума індивідуального прибуткового податку, податку на статки (багатство) та податку на нерухомість (у частині основного житла платника податків) не може перевищувати 60% отриманого протягом року доходу.

Податковим періодом є календарний рік. Податкова декларація подається у строк до 1 березня року, наступного за звітним. Податок з джерела доходів (з таких доходів, як заробітна плата), відсутній, але існують авансові платежі (три протягом року), які визначаються як 1/3 суми податку, сплаченої у попередньому році.

7.2. Податок на прибуток корпорацій

Платниками податку є корпорації і деякі інші юридичні особи (товариства з обмеженою відповідальністю, деякі категорії партнерств та ін.).

Поняття **податкового резидента** при оподаткуванні доходів корпорацій у Франції не застосовується. Для оподаткування дивідендів корпорація визнається податковим резидентом Франції, якщо її управління здійснюється з території Франції.

На відміну від більшості податкових систем економічно розвинених країн, зокрема від країн Євросоюзу, податок на прибуток корпорацій у Франції **будується за територіальним принципом** (а не за резидентським). Це означає, що для цілей оподаткування враховуються тільки прибутки, які походять з території цієї країни (стосується тільки активних доходів). Для пасивних доходів діє резидентська схема оподаткування.

Об'єктом оподаткування виступає прибуток, отриманий на території Франції.

Особливістю оподаткування прибутку є також те, що філії французьких підприємств є самостійними платниками податків (виключенням є сплата податку на підставі консолідованої звітності за умови наявності 95% акцій у власності головної організації такої групи).

При розрахунку **оподатковуваного прибутку** до відрахування приймаються всі витрати, які поніс платник податків для отримання доходу. Ці витрати включають в себе всі ті витрати, що традиційно враховуються для цілей оподаткування податком на прибуток, у тому числі всі винагороди та виплати працівникам, платежі по соціальному і деяким іншим видам страхування і т.д.

Для цілей оподаткування основним методом списання витрат є метод **FIFO** (в деяких випадках **-середньозважена вартість**); основним методом амортизації є **лінійний** (з можливим застосуванням підвищувальних коефіцієнтів, допускається метод знижувального залишку). При формуванні оподатковуваного прибутку враховуються **сформовані резерви**.

Віднімаються також суми, передані неприбутковим організаціям в межах 60% фактичних витрат, але не більше 0,5% товарообігу компанії на території Франції (виручки на території країни). Якщо сума витрат перевищує встановлений ліміт, то вона може бути прийнята до відрахування протягом п'яти наступних років при дотриманні зазначених умов.

Деякі категорії витрат компанії не можуть бути відняті при розрахунку оподаткованого прибутку. Це, зокрема, витрати на предмети розкоші, в тому числі при здійсненні рекламних заходів, придбання апартаментів і суден класу люкс і т.п. витрати. Існують також обмеження на відрахування амортизації по автомобілях, які належать до групи предметів розкоші.

Стандартна **ставка податку** на прибуток корпорацій складає **33,33%**. Для малих і середніх (з певним обсягом річного обороту) підприємств передбачена фактично знижена податкова ставка в розмірі **15%**, яка застосовується до прибутку, що не перевищує **38,120** тис. євро.

Для великих підприємств (оборот яких перевищує 7630000 євро) передбачена додаткова надбавка до податкової ставки, в результаті ставка складе **34,43%**.

Особливістю оподаткування прибутку у Франції є відсутність податку з джерела при виплаті дивідендів, що належать компаніям - французьким податковим резидентам.

Податкові пільги для корпоративного податку на прибуток здебільшого мають форму податкових кредитів (відрахувань з суми нарахованого податкового платежу) передбачені для:

- інвестиційних витрат;
- витрат на наукові дослідження та дослідно-конструкторські розробки;
- для малих підприємств;
- для підприємств, розташованих у певних регіонах країни, і т.д.

Наприклад, податковий кредит на НДДКР існує у формі вирахувань виходячи з двох компонентів: перший - **10%** загальної суми витрат компанії на НДДКР; другий - зростання цих витрат щодо середньої величини за попередні два роки з поправкою на темпи інфляції (у розрахунок приймається **40% приросту**). Щорічна сума відрахування не може перевищувати **16 млн євро**. Невикористана сума відрахування (сума, що перевищує встановлений ліміт) може бути перенесена на наступні три роки.

Для отримання права на цю пільгу організація повинна задовольняти таким умовам:

- Витрати на НДДКР були прийняті до відрахування при розрахунку оподаткованого прибутку відповідно до чинного законодавства;

- Витрати були здійснені на території Євросоюзу або в країнах Європейської економічної зони, які уклали з Францією двосторонні угоди з податкових питань, що містять положення про адміністративну взаємодію сторін (це положення не поширюється на витрати на патентування);

- Ці витрати не пов'язані з діяльністю постійного представництва французької компанії за кордоном.

Витрати на НДДКР за договорами з приватними та державними дослідницькими центрами у Франції або в зазначених вище країнах обмежуються **2 млн євро на рік**.

Практично всі відрахування, обмеження, встановлені законодавством в абсолютних значеннях, періодично переглядаються з урахуванням темпів інфляції або змін положень проведеної економічної політики.

Податковим періодом з податку на прибуток корпорацій є календарний рік.

З 2007 р для судноплавних компаній, зареєстрованих у Франції, допускається можливість переходу зі стандартної моделі оподаткування прибутку на обчислення податку виходячи з розрахункового прибутку на підставі даних про водозаміщення або вантажопідйомності судна (**податок на водотоннажність (вантажопідйомність)**). У разі переходу на цей режим компанія не має права повернутися до стандартної моделі раніше, ніж через 10 років. Повернення в принципі допускається, але за умови, що компанія доплатить до бюджету всю різницю між сплаченим податком на водотоннажність і стандартним податком на прибуток.

Перейти на сплату цього податку можуть компанії, які більше 75% доходів отримують від здійснення судноплавства (перевезень) і які управляються з території країни.

У цьому випадку податкова база (оподатковуваний прибуток) розраховується виходячи з оподаткованого прибутку в розрахунку на 1 т вантажопідйомності: **мінімальні** значення встановлені для суден з водотоннажністю **понад 25 тис. т .- 0,24 євро в день за 1 т., максимальні** – для суден з водотоннажністю **менше 1 тис. т - 93 євро за 1 т на день**. До розрахованого таким чином оподаткованого прибутку застосовується встановлена законодавством податкова ставка.

7.3. Податок на додану вартість

Платниками цього податку є підприємці (фізичні та юридичні особи), які здійснюють продаж товарів, робіт і послуг, що підлягають оподаткуванню у Франції.

Об'єкт оподаткування ПДВ формується у разі практично будь-якої реалізації - передачі підприємств в цілому, реалізації патентів і промислових прав і т.д.

Вільні від ПДВ малі підприємства (чий оборот з реалізації товарів не перевищує **76 тис. євро** та **26 тис. євро** за обсягами наданих послуг)

Податкова база складається з:

- фактичної ціни реалізації,
- сплачених комісійних, страхових платежів, сплачених відсотків та інших, пов'язаних з реалізацією товарів і послуг;
- непрямих податків (акцизів);
- митні збори.

Сума податку, що підлягає сплаті до бюджету, визначається як різниця між обчисленою сумою і "входним" податком.

Стандартна ставка ПДВ - 19,6%;

Знижена ставка ПДВ - 5,5% (для товарів першої необхідності і деяких друкованих видань)

Знижена ставка ПДВ -2,1% (для медикаментів та ліків, газет, деяких театральних постановок).

Звільняються від оподаткування ПДВ фінансові послуги, послуги в області охорони здоров'я, освіти і деякі інші види послуг.

7.4. Акцизи

Франція використовує різні схеми оподаткування тих товарів, які традиційно відносяться до групи підакцизних. Це можуть бути наступні платежі: акцизні податки, мита, збори, парафіскальні платежі, кожен з яких має свою історію введення та використання.

Можна виділити наступні шість груп акцизних платежів.

1. Податки на алкоголь і спиртні напої. Для цілей оподаткування в цю групу включаються напої з процентним вмістом спирту більше 1,2% (0,5% для пива).

2. Внутрішні податки на споживання енергоносіїв (нафта, природний газ, вугілля): внутрішні податки на нафту і нафтопродукти; внутрішній податок на споживання природного газу; внутрішній податок на вугілля.

3. Мита на тютюн (тютюнові вироби) - сплачуються в різні організації, пов'язані з соціальним страхуванням.

4. Податки на розваги - вводяться на вхідні квитки на деякі спортивні заходи, ставки в букмекерських конторах. Ці доходи підлягають зарахуванню до місцевих бюджетів.

5. Мито на дорогоцінні метали. Держава гарантує якість золота, срібла та платини, ставлячи клеймо на відповідні вироби. Ця державна послуга є платною - за неї стягується мито.

6. Податок на діяльність, що забруднюють навколишнє середовище (податок на забруднення). Податок вводиться на зберігання та розміщення відходів, а саме: діяльність домашніх господарств (побутове сміття), промислові відходи, викиди в атмосферу забруднюючих речовин і деякі інші види діяльності, що завдають шкоди навколишньому середовищу.

7.5. Податки, внески і відрахування на соціальне страхування.

В групу цих платежів входять **основні види**: Податок на фонд заробітної плати;

Податок на освіту; Податок на професійну освіту; Будівельний податок;

- Страхові внески (на медичне страхування; на сімейне страхування; солідарний внесок (внески по соціальному боргу); на пенсії по старості; на сприяння житловому будівництву (два типи); на допомоги по безробіттю; на додаткові пенсії (шість видів)).

Платниками цих податків і внесків є як працівники, так і роботодавці, а також самозайняті особи, особи, що не працюють (за де-якими платежами і на добровільній основі).

Податок на фонд заробітної плати

Платниками є працівники і роботодавці компаній (податкових резидентів Франції), а також постійні представництва іноземних компаній в країні.

Податкова база визначається як вся сума виплат організації на користь працівників.

Податкові ставки встановлені в рамках прогресивної шкали – від **4,25%**- (для річної суми доходів менше 7 156 євро) до **13,6%** (щодо доходів, що перевищують 14 259 євро).

Оподатковуваною базою по групі **страхових платежів** виступають або вся сума виплаченої заробітної плати і преміальних, або сума в межах "страхової величини" (різна для різних видів страхування). Хоча платниками страхових платежів є і працівники, і роботодавці (а також самозайняті), розподіл податкового тягаря кожного з платежів між названими двома групами осіб розрізняється.

**3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ
(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ,
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
(у т.ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)**

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем у країнах світу (семінарське заняття)

План заняття:

1. Зміст та характеристика податкової системи.
2. Податки як складова податкової системи та їх види.
3. Методи розрахунку розміру сплати окремих видів податків та особливості їх стягнення.
4. Податкова політика підприємства та етапи її розробки.

Тема 2. Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічною спрямованістю

План заняття:

1. Зміст теорії Кейнса в частині побудови податкової політики держави.
2. Теорія А. Лафера як економічна база побудови податкової політики держави.
3. Особливості податкових систем країн з командно-адміністративним напрямком економічного розвитку.
4. Особливості податкових систем країн з ринковим напрямком економічного розвитку.
5. Податкова політика підприємства та особливості її побудови залежно від податкової системи, яка діє в державі.

Тема 3. Податкова система Сполучених Штатів Америки

План заняття:

1. Характеристика податкової системи США та історичний аспект її побудови.
2. Особливості податкової системи США.
3. Податки, які сплачують фізичні особи, та їх характеристика.
4. Податки, які сплачують юридичні особи в бюджети різних рівнів

Тема 4. Система оподаткування Канади

План заняття:

1. Особливості системи оподаткування Канади, яка діє в сучасних умовах.
2. Податки та збори, які надходять до федерального бюджету.
3. Податкові платежі до провінційного бюджету.
4. Особливості координаційної діяльності держави та регулювання податкових платежів.

Тема 5. Система оподаткування Великобританії

План заняття:

1. Прибутковий податок з громадян та особливості його розрахунку та сплати у Великобританії.
2. Податок на прибуток підприємств та методика його розрахунку.
3. Податок на додану вартість та його зміст.
4. Місцеві податки та збори, їх характеристика.

Тема 6. Податкова система Німеччини

План заняття:

1. Особливості податкової системи Німеччини.
2. Податки з юридичних осіб та їх характеристика.
3. Податки з фізичних осіб.
4. Регулювання податкової системи Німеччини.

Тема 7. Система оподаткування Австрії

План заняття:

1. Федеральні податки та їх місце в загальній системі оподаткування в Австрії.
2. Види податків в Австрії та їх характеристика.
3. Пільги, які мають підприємства при сплаті окремих видів податків.
4. Оподаткування фізичних осіб та його особливості.

Тема 8. Система оподаткування Франції

План заняття:

1. Сучасна податкова система Франції та її характеристика.
2. Непрямі податки та їх місце в бюджетній системі Франції.
3. Прямі податки, їх види та особливості розрахунку.
4. Місцеві податки та збори, особливості їх застосування.

Тема 9. Податкові системи Італії та Іспанії

План заняття:

1. Податкові системи Італії та Іспанії, їх особливості.
2. Оподаткування фізичних осіб в Італії.
3. Оподаткування юридичних осіб в Італії.
4. Організаційна структура податкової служби Іспанії.
5. Особливості оподаткування юридичних та фізичних осіб залежно від територіальної ознаки.

Тема 10. Податкові системи Бельгії, Нідерландів та Люксембургу

План заняття:

1. Особливості податкової системи Бельгії: вида податків та особливості їх сплати.
2. Оподаткування фізичних та юридичних осіб в Нідерландах.

**4. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ
ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ДЛЯ
КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ
НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ,
ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ
НАБУТИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

4.1. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем у країнах світу

Тести:

1. У чому ключова відмінність податку від збору (або мита):

а) при стягуванні мита або збору завжди переслідується спеціальна мета, яка формулюється державою;

б) платежі і мита, на відміну від податків, окрім законності, обов'язковості, індивідуальної безоплатності, стягуються на користь публічної влади;

в) при стягуванні мита або збору завжди переслідується спеціальна мета, яка формулюється платником;

2. Акцизи- це :

а) збори; б) податки; в) мита; г) обов'язкові платежі.

3. Особисті податки це:

а) податки на майно, розраховані виходячи з вартості особистого майна платника податків;

б) прибуткові податки (податок на прибуток організацій або на доходи фізичних осіб);

в) податки на особисте споживання у вигляді надбавки до ціни реалізації.

4. Кінцевим платником непрямих податків є особа (фізична або юридична):

а) чий гіпотетичний дохід розраховується на підставі оцінки вартості її майна;

б) що сплачує податок зі свого доходу (з прибутку організації);

в) яка є кінцевим споживачем товару (робіт, послуг).

5. В основі ділення податків на резидентські і територіальні лежить класифікаційна ознака:

а) метод встановлення; б) історія виникнення;

в) залежність від суб'єкта оподаткування; г) режим витрачання засобів;

- д) характер визначення суб'єкта і об'єкта оподаткування;
- е) характер владної компетенції

6. Орієнтація на які податки характерна для податкових систем розвинених країн з огляду на особливості руху капіталу:

а) на територіальні, що дозволяє їм залучати при формуванні власних бюджетів доходи іноземних податкових резидентів, які отримуються з території даної країни;

б) на резиденські, що дозволяє їм формувати власний бюджет фактично за рахунок доходів, що надходять з території інших країн;

в) особливості руху капіталу не впливають на надання переваги в податковій системі резидентським або територіальним податкам;

г) як правило, діє комбінація резидентських і територіальних податків в рамках податкових систем.

7. За яким основним критерієм відрізняється режим оподаткування для фінансових і не фінансових компаній:

- а) організаційно-правова форма підприємства;
- б) галузева приналежність;
- в) масштаби підприємства.

8. Об'єкт оподаткування це:

а) фізичний об'єкт, щодо якого здійснюються дії, які тягнуть за собою обов'язок сплати податку;

б) це кількісна оцінка предмету оподаткування;

в) юридичні факти, дії, обставини, події, які зумовлюють виникнення зобов'язання заплатити податок;

г) фізична характеристика, яка лежить в основі формування податкової бази.

9. При оподаткуванні ПДВ предметами оподаткування є:

- а) вироблена готова продукція (товари), призначена для реалізації;
- б) операції по реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг;
- в) додана вартість виробленої готової продукції, виконаних робіт, наданих послуг;
- г) операції по ввезенню товарів на митну територію країни;

10. Проблема визначення масштабу податку виникає, коли:

а) предмет оподаткування має не чітко виражені матеріально - речові параметри;

б) термін, протягом якого завершується процес формування податкової бази і остаточне визначення податкового зобов'язання, не збігається.

11. Адвалорні ставки податку встановлюються:

а) у % від одиниці оподаткування;

б) у твердій сумі податку з одиниці оподаткування;

і застосовуються: в) при оподаткуванні акцизами;

г) при оподаткуванні доходу (прибутку).

12. Фактична (середня або ефективна) податкова ставка:

а) визначається як відношення всієї суми сплаченого податку до всього отриманого доходу платника податків;

б) визначається як відношення реально сплаченої суми податку до розрахункової величини податкової бази;

в) завжди виявляється менше граничної;

г) може бути більше граничної.

13. Рівне оподаткування передбачає:

а) зниження податкової ставки по мірі зростання податкової бази;

б) встановлення для кожного платника податків фіксованої ставки, яка не змінюється залежно від динаміки податкової бази;

в) зростання податкової ставки по мірі зростання податкової бази;

г) встановлення фіксованої суми податку, яка стягується з платника податків.

14. Метод пропорційного оподаткування передбачає :

а) встановлення прямої залежності між податковою ставкою і податковою базою;

б) зниження податкової ставки по мірі збільшення виплачуваного доходу;

в) зростання податкових ставок пропорційно зростанню податкової бази;

г) зростання об'єму податку пропорційно зростанню податкової бази.

15. Податкова пільга у вигляді податкового кредиту направлена на наступний елемент формування податку:

а) на скорочення предмету або об'єкту оподаткування;

б) на скорочення податкової бази;

в) на скорочення загальної суми податку.

16. Податкові скидки- це вид податкових пільг, суть яких полягає:

а) у виведенні з-під оподаткування окремих елементів об'єкту оподаткування;

б) у частковому або повному звільненні від сплати податку, що обчислений за повною ставкою, шляхом застосування пільгових розмірів ставки;

в) у прямому зменшенні податкової бази на встановлену величину законодавчо дозволених до вирахування витрат;

17. Деклараційний спосіб сплати податків застосовується щодо податків:

а) на прибуток; б) на майно; в) на дивіденди по акціях підприємства;

г) ПДВ, акцизів, мит; д) з доходів від зайнятості по найму (прибутковий податок).

18. Стягнення податку з джерела доходів застосовується щодо податків:

а) на прибуток; б) на майно; в) на дивіденди по акціях підприємства;

г) ПДВ, акцизів, мит; д) з доходів від зайнятості по найму (прибутковий податок).

19. До факультативних елементів закону про податок відносяться:

а) податкова база і порядок її визначення; б) суб'єкт і об'єкт податку;

в) відповідальність за податкові правопорушення;

г) порядок утримання сум податку.

20. Глобальна модель оподаткування передбачає:

а) підсумовування всіх доходів платника податків і однакове їх оподаткування;

б) угруповання всіх доходів платника податків за джерелами їх отримання і застосування для кожної з груп своєї схеми оподаткування;

в) не допущення жорсткої ув'язки корпоративного податку на прибуток і індивідуального прибуткового податку.

Тема . Податкова система Сполучених Штатів Америки

1. Особливостями податкової системи США є:

- а) принцип паралельного використання основних видів податків (податкових баз);
- б) права і можливості регіонального управління істотно обмежені рамками юрисдикції штатів;
- в) низьке податкове навантаження в США в порівнянні з іншими розвиненими країнами

2. Контроль за сплатою податків на рівні федерації в США здійснюється:

- а) Службою внутрішніх доходів США; б) Кодексом внутрішніх доходів США;
- в) Федеральним казначейством США.

3. Податковими резидентами США визнаються особи, що відповідають тесту:

- а) "Грін карт"; б) Інкорпорації (юридичній реєстрації);
- в) тесту "Фізичної присутності"; г) "Значного терміну перебування"

4. Валовий дохід це:

- а) це весь дохід фізичної особи: заробітна плата, гонорари, комісійні винагороди, бонуси; валовий прибуток від підприємницької діяльності; дохід від майна; відсотки, рентні платежі;
- б) це валовий прибуток мінус певні відрахування, зокрема: внески на пенсійне страхування в межах встановлених лімітів, ділові витрати;
- в) очищений дохід, відкорегований на постійні або стандартні вирахування, розмір яких визначається декларативним статусом платника податків;
- г) особисті доходи громадян, сімей і домогосподарств, отримувані у вигляді грошових коштів.

5. В якому деклараційному статусі розмір стандартних вирахувань більший:

- а) в статусі «особа, що не знаходиться у шлюбі; б) в статусі «глава сім'ї»;
- в) в статусі «Вдівець (вдова) із залежними дітьми»

6. Який з перерахованих чинників НЕ впливає на розмір податкових зобов'язань громадян і податкових резидентів США:

- а) валовий дохід; б) статус для заповнення декларації;

- в) національність; г) вік платника податків.

7. Шкала для розрахунку індивідуального прибуткового податку коливається в межах:

- а) 15-30%;
- б) 10 до 35%;
- в) 20-35%;

8. Обмеженнями при визначенні бази оподаткування для податку на прибуток корпорацій в США є:

- а) не включення витрат на виплату спеціальних заохочень для управлінців вищої ланки;
- б) не включення витрат на рекламу і маркетинг;
- в) не включення адміністративних і комерційних витрат;

9. До витрат, що зменшують прибуток до оподаткування в США, не відносяться:

- а) суми безнадійних боргів;
- б) витрати, пов'язані з отриманням доходу, що не підлягає оподаткуванню;
- в) витрати на організацію і початок ведення бізнесу.

10. Авансові платежі з податку на прибуток в США платяться:

- а) не пізніше 25-го числа третього, шостого, дев'ятого і дванадцятого місяців податкового періоду;
- б) не пізніше 15-го числа третього, шостого, дев'ятого і дванадцятого місяців податкового періоду;
- в) не пізніше 20-го числа третього, шостого, дев'ятого і дванадцятого місяців податкового періоду;
- г) не пізніше 15-го числа четвертого, шостого, дев'ятого і дванадцятого місяців податкового періоду;

11. Знайдіть відповідність:

1. Об'єкт індивідуального прибуткового податку — а) загальний дохід «-»відрахування;

2. Валовий дохід –	б) весь дохід платника податків;
3. Очищений дохід –	в) особистий дохід платника податків;
4. Дохід до оподаткування -	г) очищений дохід, відкорегований

на постійній і стандартній відрахування

12. Ставки федерального податку на прибуток в США сформовані за:

- а) прогресивною шкалою; б) рівною шкалою;
- в) регресивною шкалою; г) пропорційною.

13. Особливостями податкової системи США є:

- а) основну роль у формуванні доходів бюджетної системи США грають непрямі податки (податки на виробництво і імпорт);
- б) принцип роздільного використання отриманих податкових доходів;
- в) податкова система США в територіальному аспекті дуже різноманітна і складна;
- г) прямі податки (індивідуальні і податки на доходи корпорацій) - основне джерело податкових доходів консолідованого бюджету США;

14. Основним джерелом податкових доходів консолідованого бюджету США є:

- а) непрямі податки (податки на виробництво і імпорт);
- б) прямі податки (індивідуальні і податки на доходи корпорацій);
- в) податки на майно фізичних та юридичних осіб

15. Види деклараційного статусу платника індивідуального прибуткового податку в США:

- а) «Особа, що не знаходиться у шлюбі» і «Глави сім'ї»
- б) «Подружня пара, що заповнює загальну декларацію» і «Подружжя, що подає окремі декларації»
- в) «Самотні особи» та «Особа, що знаходиться у шлюбі»
- г) «Вдови (вдівці) із залежними дітьми»

16. Оподатковуваний дохід при розрахунку індивідуального прибуткового податку це:

а) це валовий дохід мінус відрахування на пенсійне страхування, ділові витрати, допустимі збитки від продажу власності або обміну, допустимі вирахування у вигляді дивідендів, відсотків, роялті, пенсій і т.п.;

б) очищений дохід, відкорегований на постатейні або стандартні відрахування відповідно до декларативного статусу платника податків;

в) особистий дохід фізичної особи, вказаний в податковій декларації.

17. Для якої категорії платників передбачені підвищені стандартні податкові відрахування:

а) для платників податків старше 60 років; б) для платників податків, старше 65 років;

в) для платників податків - інвалідів по зору; г) для платників податків- глухонімих.

18. До витрат, що зменшують прибуток до оподаткування, НЕ відносяться:

а) витрати на створення резервів сумнівних боргів;

б) суми виснаження природних ресурсів;

в) витрати на амортизацію основних засобів і нематеріальних активів;

19. За якою шкалою будується федеральний індивідуальний прибутковий податок?

а) за пропорційною шкалою;

б) за твердою шкалою;

в) за прогресивною шкалою.

20. Який критерій відноситься до S-корпорації (на території США) :

а) більше, ніж 300 акціонерів;

б) акціонерами можуть бути як громадяни США, так і громадяни інших країн (не резиденти);

в) корпорація може бути інтернаціональною;

г) засновниками корпорації можуть бути фізичні особи.

21. Річна декларація з податку на прибуток корпорацій подається платником податків:

а) не пізніше 15-го числа третього місяця після закінчення податкового періоду;

б) не пізніше 20 числа третього місяця після закінчення податкового періоду;

в) не пізніше 25 числа другого місяця після закінчення податкового періоду

22. До виду декларативного статусу платника податків США відноситься:

- а) неповнолітній; б) пенсіонер;
- в) вдова з дітьми; г) особа з обмеженими можливостями.

23. Податковий період з податку на прибуток корпорації в США:

- а) 3 календарні роки;
- б) 1 календарний або фінансовий рік;
- в) кожен квартал року;
- г) Визначається корпорацією (коли їй зручно заплатити).

24. Гербові збори – це:

- а) мита;
- б) податок на прибуток;
- в) податок на додану вартість;
- г) збор при передачі права власності на майно.

Тема . Податкова система Канади

1. Який тип державного устрою притаманний Канаді?

- а) федерація;
- б) унітарна держава;
- в) конфедерація

2. Встановіть відповідність між видами податків, що формують консолідований бюджет Канади, та їх питомою вагою в загальній структурі платежів:

а) прямі податки; б) непрямі податки; в) соціальні податки ; г) неподаткові платежі

Відповіді: 1) 18,3%; 2) 50%; 3) 25,1%; 4) 6,6 %

3. До федеральних податків Канади відносять:

- а) індивідуальний податок, податок на прибуток корпорацій; податок на бізнес;
- б) податок на прибуток корпорацій; податок на додану вартість; податок на нерухомість
- в) ПДВ, податок на капітал фінансових інститутів, митні збори

4. Які з перерахованих податків в податковій системі Канади водночас діють і на федеральному , і на провінційному рівні:

- а) індивідуальний прибутковий податок; б) роялті;
- в) податок на додану вартість; г) податок на прибуток корпорацій;

5. Яка модель взаємодії центру і суб'єктів федерації в сфері реалізації податкових повноважень притаманна Канадській податковій системі?

- а) розподіл податкових джерел та їх роздільне використання (поділ податкових баз);
- б) подальше розділення частини доходів, отриманих федеральним бюджетом від роздільного використання джерел доходів (поділ доходів);
- в) спільне використання однієї і тієї ж податкової бази (спільне або паралельне використання податкових баз).

6. Характерне для податкової системи право вводити однотипні податки на одну й ту саму податкову базу носить назву:

- а) розподіл доходів; б) розподілі податкових баз; в) паралельне використання податкових баз

7. Характерним для розподілу податкових повноважень між федерацією та провінціями в податковій системі Канади є:

- а) провінції не мають власних повноважень щодо запровадження непрямих податків;
- б) в провінціях існують обмеження тільки щодо непрямих податків (ПДВ та митних зборів);
- в) провінції в податкових повноваженнях істотно обмежені;

8. Характерним для розподілу податкових повноважень між федерацією та провінціями в податковій системі Канади є:

- а) федеральний уряд не обмежений в податкових повноваженнях (може вводити будь-які податки);
- б) провінції можуть використовувати пряме оподаткування виключно в межах кордонів власної юрисдикції;
- в) розподіл податкових повноважень між федерацією і кожною з провінцій вирішується окремо, з урахуванням їх територіальних особливостей.

9. Оберіть вірне ствердження щодо податку на додану вартість в податковій системі Канади:

- а) ПДВ- це федеральний податок виключно на кінцеве споживання товарів (робіт, послуг), оскільки на кожній стадії просування товару, сума податку зменшується на суму сплаченого податку при придбанні сировини та матеріалів для виробництва товару;
- б) ПДВ- це провінційний податок на товари і послуги, що стягується тільки на кінцевій стадії реалізації - у кінцевого споживача;
- в) ПДВ - це федеральний податок, що вводиться на всі види товарів при їх продажу на кожній стадії переробки.

10. Яка група товарів (робіт, послуг) оподатковується ПДВ за нульовою ставкою (Канада)?

- а) операції з реалізації нерухомості та новобудов для житла;
- б) продукти тваринництва і рибопродукти для споживання;
- в) основні продовольчі товари (товари першої необхідності - молоко, хліб, овочі);
- г) юридичні та бухгалтерські послуги;

11. Індивідуальний прибутковий податок в податковій системі Канади це:

- а) федеральний податок;*
- б) провінційний податок;*
- в) податок, що сплачується як на рівні федерації, так і на рівні провінцій;*

і податковими резидентами для якого є фізичні особи, що проживають на території країни більше, ніж:

- г) 83 дні;*
- д) 183 дні;*
- е) 192 дні.*

12. При визначенні оподатковуваного доходу для розрахунку індивідуального прибуткового податку (Канада) валовий дохід платника податку зменшується на :

- а) витрати на формування пенсійних заощаджень, на університетську освіту;
- б) витрати на утриманців 18 років і старше, що потребують допомоги;
- в) частину доходів від участі в програмах поділу прибутків та доходів від програм відстрочених доходів (ощадні пенсійні плани),

13. Які категорії доходів фізичних осіб-резидентів обкладаються індивідуальним прибутковим податком?

- а) компенсаційні виплати;
- б) стипенді;
- в) соціальні доходи;
- г) доходи, отримані у вигляді спадку і при даруванні;
- д) лотерейні виграші

14. Альтернативний мінімальний податок сплачується у випадках, коли:

- а) сума податку, розрахована за основною схемою, виявилась нижчою за фіксовану у законодавстві суму;

б) сума податку, розрахована за основною схемою, виявилась нижчою за альтернативний податок;

в) коли платники податку мають збиткову діяльність, що виключає розрахунок податка взагалі.

15. Доходи яких підприємств підлягають обкладанню корпоративним прибутковим податком:

а) Контрольовані Канадою (канадцями) приватні корпорації;

б) партнерства;

в) акціонерні товариства відкритого типу;

г) приватні підприємства;

д) дочірні структури акціонерних товариств відкритого типу.

16. Для визначення оподаткованого прибутку при розрахунку корпоративного податку потрібно переоцінений з рахуванням податкового законодавства чистий прибуток корпорації відкорегувати на відрахування і знижки, у складі яких:

а) витрати на НДДКР, формування резервів, витрати на представницькі потреби і політичні заходи;

б) кошти, передані благодійним організаціям, національному уряду, установам культури;

в) кошти передані благодійним та екологічним організаціям, збитки попередніх років, оподатковані отримані дивіденди;

г) пенсійних внески і відрахування; витрати на рекламу та амортизаційні відрахування.

17. В чому полягає відмінність між акцизними податками та акцизними зборами в податковій системі Канади:

а) відмінності стосуються груп підакцизних товарів, ставок та інших елементів;

б) відмінності обумовлені рівнем бюджетної системи (федеральна або провінційна);

в) вони регулюються різним законодавчими актами.

18. З якою метою введені в канадську податкову систему акцизні збори?

а) з фіскальною метою – як додаткове джерело поповнення федерального бюджету;

б) з метою контролю над виробництвом і розподілом певних категорій товарів;

в) з метою обмеження потребління шкідливих для здоров'я споживчих товарів.

19. У складі соціальних податків податкової системи Канади:

- а) внески на обов'язкове пенсійное страхування;
- б) внески на обов'язкове соціальне страхування на випадок втрати працездатності;
- в) внески на страхування по безробіттю;
- д) медичне страхування;
- е) єдиний соціальний внесок.

20. Ставки страхових платежів з безробіття в податковій системі Канади для працівників за наймом, роботодавців та самозайнятих відповідно складають (%):

- а) 1,8; 1,8 та 2,53;
- б) 1,8; 2,53 та 0;
- в) 4,95; 4,95 та 9,9%;

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Контрольну роботу, передбачену навчальним планом, студенти виконують у вигляді реферату. Тему реферату обирають з переліку тем за першою літерою прізвища. Матеріал у рефераті необхідно викладати у формі самостійного дослідження. Наприкінці реферату потрібно зробити висновки і внести пропозиції щодо вдосконалення податкової системи України.

Структура реферату:

- вступ — 1 стор.;
- основна частина — до 15 стор.;
- висновки — до 2 стор.;
- список використаної літератури.

Теми рефератів з курсу «Податкові системи зарубіжних країн»

1. Організаційна структура податкових систем європейських держав.
2. Організаційна структура податкових систем країн Північної Америки.
3. Особливості правового регулювання податкових правовідносин в країнах Європи та Північної Америки.
4. Перспективи розвитку податкових систем сучасних держав.
5. Особливості оподаткування доходів індивідуальних підприємців у США.
6. Порівняльна характеристика критеріїв визначення податкової резидентності фізичних осіб у США та європейських країнах.
7. Непрямі податки у США.
8. Система пенсійного страхування у США.
9. Порівняльна характеристика місцевих податків у США.
10. Порівняльний аналіз податкових систем США і України.
11. Сучасна система федеральних податків Канади.
12. Сучасна система провінційних і місцевих податків у Канаді.
13. Адміністрування податків у Канаді
14. Велика Британія як батьківщина податкового права.
15. Сучасна система державних податків у Великій Британії.
16. Сучасна система місцевих податків у Великій Британії.
17. Адміністрування податків у Великій Британії.
18. Німецька школа вчення про податки та адміністрування податків.
19. Особливості оподаткування доходів індивідуальних підприємців у Німеччині.
20. Порівняльна характеристика принципів визначення податкової резидентності фізичних осіб у Німеччині та інших європейських країнах.
21. Система федеральних податків у Німеччині.
22. Система земельних і місцевих податків у Німеччині.
23. Податкове відомство та адміністрування податків у Німеччині
24. Особливості системи економічного вирівнювання у Німеччині.
25. Система соціального страхування у Німеччині.
26. Оподаткування юридичних осіб у Німеччині.
27. Особливості оподаткування доходів індивідуальних підприємців у Франції.
28. Порівняльна характеристика принципів визначення податкової резидентності фізичних осіб у Франції та інших європейських країнах.
29. ПДВ у Франції: історія виникнення і розвитку.
30. Система соціального страхування у Франції.
31. Оподаткування юридичних осіб у Франції.
32. Сучасна система федеральних податків Швейцарії.
33. Система оподаткування кантонів та муніципалітетів у Швейцарії.

34. Адміністрування податків у Швейцарії.
35. Особливості оподаткування доходів індивідуальних підприємців в Італії.
36. Порівняльна характеристика принципів визначення податкової резидентності фізичних осіб в Італії та інших європейських країнах.
37. Особливості системи економічного вирівнювання в Італії.
38. Оподаткування юридичних осіб в Італії.
39. Податкові системи зарубіжних країн: порівняльна характеристика.

**5. ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ –
СЕМЕСТРОВИЙ ІСПИТ
(чотирирівнева шкала оцінювання)**

Питання до іспиту з курсу «Податкові системи зарубіжних країн»

1. Види податків за методом їх встановлення.
2. Види податків за різними ознаками: за режимом витрачання податкових коштів; залежно від суб'єкта оподаткування; за характером владної компетенції.
3. Види податків за характером визначення суб'єкта та об'єкта оподаткування, їх характеристика.
4. Загальна характеристика основних елементів податку.
5. Суб'єкти оподаткування (платники податків), їх типи. Визначення податкового статусу фізичних осіб.
6. Характеристика обов'язкових елементів оподаткування: об'єкт і предмет оподаткування, масштаб податку, податкова база, податковий період.
7. Податкова ставка як елемент оподаткування: поняття, види та їх характеристика.
8. Методи оподаткування, їх характеристика.
9. Види податкових пільг, їх характеристика.
10. Способи сплати податків.
11. Шедулярна та глобальна система оподаткування доходів платників податків.
12. Основні риси трьох типів державних утворень.
13. Характеристика основних рівнів податкових систем федеративних і унітарних держав.
14. Податкові повноваження: поняття, складові.
15. Принципи (критерії) розподілу податкових повноважень.
16. Податкова політика: поняття і основні елементи.
17. Елементи кейнсіанської теорії в реалізації податкової політики економічно розвинених країн.
18. Основні положення теорії «економіки пропозиції» в реалізації податкової політики держав.
19. Основні положення теорії «неокласичного синтезу» в реалізації податкової політики держав.
20. Питання податкового регулювання в рамках теорії «суспільного вибору».
21. Податковий тягар (податкове навантаження) як макроекономічний показник для оцінки ефективності податкової політики країни: характеристика і методика розрахунку.
22. Критерії оптимізації в рамках теорії оптимального оподаткування.
23. Загальна характеристика податкової системи США.

24. Індивідуальний прибутковий податок США: основні елементи, їх характеристика
25. Федеральний податок на прибуток корпорацій в США: суб'єкти оподаткування, ставки, податкова база, податковий період, терміни сплати.
26. Соціальні податки США, їх характеристика та особливості стягнення.
27. Регіональні та місцеві податки в США, їх характеристика
28. Податок зі спадщини і дарувань в США.
29. Загальна характеристика податкової системи Канади.
30. Федеральний податок на додану вартість в Канаді: суб'єкт і об'єкт оподаткування, податкові ставки, податкова база.
31. Індивідуальний прибутковий податок в Канаді: платники, база оподаткування, ставки, пільги.
32. Податок на прибуток корпорацій в Канаді: об'єкти, база оподаткування, ставки, особливості режиму оподаткування для різних типів корпорацій.
33. Акцизи в податковій системі Канади: об'єкт, база оподаткування, ставки, особливості стягнення.
34. Соціальні страхові платежі в податковій системі Канади.
35. Податок на повітряні перевезення і імпорт в системі федеральних податків Канади.
36. Індивідуальний прибутковий податок провінцій в Канаді: **моделі** побудови, ставки, особливості встановлення.
37. Провінційні податки з продажу в податковій системі Канади
38. Моделі оподаткування корпоративних доходів провінцій Канади: відмінності стягнення за основними елементами податку.
39. Провінційні податки на капітал, роялті в податковій системі Канади.
40. Загальна характеристика податкової системи ФРН.
41. Прибутковий податок в ФРН: платники, об'єкт оподаткування, податкова база
42. Податок на прибуток корпорацій ФРН: суб'єкт, об'єкт оподаткування, податкова база, ставки.
43. Податок на додану вартість в податковій системі Німеччини
44. Регіональні і місцеві податки в податковій системі Німеччини.
45. Федеральні податки Швейцарії - загальна характеристика.
46. Характеристика основних податків кантонів та муніципалітетів в податковій системі Швейцарії.
47. Загальна характеристика податкової системи Великобританії. Місцеві податки Великобританії.
48. Загальна характеристика основних державних податків Великобританії.
49. Загальна характеристика податкової системи Франції. Особливості нарахування та стягнення індивідуального прибуткового податку.
50. Податок на прибуток корпорацій та ПДВ в податковій системі Франції - загальна характеристика основних елементів.

ВАРІАНТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Спеціалізація _____

Семестр 2

Форма навчання денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 19*

1. Теоретичні питання:

1.1. Види податків за методом їх встановлення.

1.2. Загальна характеристика податкової системи ФРН.

2. Тести:

2.1. У чому ключова відмінність податку від збору (або мита):

а) при стягуванні мита або збору завжди переслідується спеціальна мета, яка формулюється державою;

б) платежі і мита, на відміну від податків, окрім законності, обов'язковості, індивідуальної безоплатності, стягуються на користь публічної влади;

в) при стягуванні мита або збору завжди переслідується спеціальна мета, яка формулюється платником;

2.2. В основі ділення податків на резидентські і територіальні лежить класифікаційна ознака:

а) метод встановлення; б) історія виникнення;

в) залежність від суб'єкта оподаткування; г) режим витрачання засобів;

д) характер визначення суб'єкта і об'єкта оподаткування;

е) характер владної компетенції

2.3. При оподаткуванні ПДВ предметами оподаткування є:

а) вироблена готова продукція (товари), призначена для реалізації;

б) операції по реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг;

- в) додана вартість виробленої готової продукції, виконаних робіт, наданих послуг;
- г) операції по ввезенню товарів на митну територію країни;

2.4. Рівне оподаткування передбачає:

- а) зниження податкової ставки по мірі зростання податкової бази;
- б) встановлення для кожного платника податків фіксованої ставки, яка не змінюється залежно від динаміки податкової бази;
- в) зростання податкової ставки по мірі зростання податкової бази;
- г) встановлення фіксованої суми податку, яка стягується з платника податків.

2.5. Деклараційний спосіб сплати податків застосовується щодо податків:

- а) на прибуток; б) на майно; в) на дивіденди по акціях підприємства;
- г) ПДВ, акцизів, мит; д) з доходів від зайнятості по найму (прибутковий податок).

2.6. Територіальна організація якого типу державного устрою побудована у вигляді єдиної держави, у складі якої є декілько державних утворень, кожна з яких володіє певним ступенем самостійності:

- а) для унітарного; б) для федерального; в) для конфедерації;

2.7. Характер розподілу податкових повноважень зумовлюється:

- а) правою державною системою;
- б) характером державного устрою;
- в) територіальною організацією.

2.8. Виходячи з критерію мобільності такі об'єкти оподаткування, як майно і природні ресурси, доцільно закріплювати :

- а) за загальнонаціональним рівнем (федеральним);
- б) за субнаціональним;
- в) за федеральним.

2.9. Податковим інструментарієм для реалізації податкової політики є:

- а) нормативно-правова база з оподаткування;
- б) встановлення всіх елементів податків: об'єктів, податкових баз, податкових ставок, податкових пільг;
- в) система податкового адміністрування.

2.10. Концептуальні положення яких теорій податкового регулювання домінують в більшості європейських країн сьогодні?

- а) кейнсіанська теорія;
- б) теорія економіки пропозиції;
- в) теорія "неокласичного синтезу";
- г) теорії "суспільного вибору".

2.11. Особливостями податкової системи США є:

- а) принцип паралельного використання основних видів податків (податкових баз);
- б) права і можливості регіонального управління істотно обмежені рамками юрисдикції штатів;
- в) низьке податкове навантаження в США в порівнянні з іншими розвиненими країнами

2.12. Податковими резидентами США визнаються особи відповідно тесту:

- а) "Грін карт"; б) Інкорпорації (юридичній реєстрації);
- в) тесту "Фізичної присутності"; г) "Значного терміну перебування"

2.13. В якому деклараційному статусі розмір стандартних вирахувань більший:

- а) в статусі «особа, що не знаходиться у шлюбі; б) в статусі «глава сім'ї»;
- в) в статусі «Вдівець (вдова) із залежними дітьми»

2.14. Шкала для розрахунку індивідуального прибуткового податку коливається в межах:

- а) 15-30%; б) 10 до 35%; в) 20-35%;

2.15. До витрат, що зменшують прибуток до оподаткування в США, не відносяться:

- а) суми безнадійних боргів;
- б) витрати, пов'язані з отриманням доходу, що не підлягає оподаткуванню;
- в) витрати на організацію і початок ведення бізнесу.

2.16. Знайдіть відповідність:

1. Об'єкт індивідуального прибуткового податку –	а) загальний дохід «-»вирахування;
2. Валовий дохід –	б) весь дохід платника податків;
3. Очищений дохід –	в) особистий дохід платника податків;

4. Дохід до оподаткування -
постатейні і стандартні відрахування

г) очищений дохід, відкорегований на

2.17. Канада являється ...

- а) федерацією , в состав которой входит 10 провинций и 2 федеральные территории
- б) федерацією , в состав которой входит 11 провинций и 2 федеральные территории
- в) федерацією , в состав которой входит 12 провинций и 2 федеральные территории

2.18. Нульова ставка з ПДВ в Канаді приміняється при оподаткуванні :

- а) стипендій;
- б) операцій з реалізації товарів і послуг на експорт і деякі інші види товарів і послуг;
- в) операцій з реалізації сільськогосподарської продукції;
- г) доходів від приросту вартості капітальних активів.

2.19. Яку кількість податкових рівнів має податкова система ФРГ:

- а) 2 ; б) 4; в) 3; г) 1

2.20. Групи витрат, що підлягають відрахуванню у фізичних осіб у ФРГ(декілька відповідей):

- а) непередбачені витрати; б) воєнні витрати; в) федеральні витрати ; г) особливі витрати

Затверджено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту
протокол № 1 від “ 27 ” серпня 20 19 р.

Завідувач кафедри _____ В.М. Соболев

Екзаменатор _____ Ю.С.Глушач
підпис

* Кількість балів за кожне з питань відповіді: 1.1 - 5; 1.2.-5; 2 - 30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ

З метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, а також для стимулювання їх систематичної, ритмічної самостійної роботи и підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених розробленим: «Порядком оцінювання знань студентів» і впровадженням в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна.

Порядок оцінювання унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота ІНДЗ, наукова робота, тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна в національну шкалу.

Таблиця 1

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Таблиця 2

Критерії оцінки рівня знань при складанні екзамену

Оцінка «відмінно»	Студент має систематичні та глибокі знання учбового матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання та дослідження, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
Оцінка «добре»	Студент повністю засвоїв учбовий матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні

	узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань
Оцінка «задовільно»	Студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, допускається грубих помилок у розрахунках при розв'язанні практичного завдання
Оцінка «незадовільно»	Студент не засвоїв учбовий матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при розв'язанні практичних завдань

Форми організації контролю знань з навчальної дисципліни «Податкові системи у зарубіжних країнах»

Поточний контроль знань студентів

проводиться у вигляді опитування студентів з питань теми, тестових завдань, аудиторних контрольних робіт (теоретичні питання, тести), рефератів з презентацією на аудиторних заняттях.

Оцінювання знань студентів здійснюється за принципами

- 1) правильні відповіді на питання даної теми (семінар) – до 5 балів;
- 2) аудиторні контрольні роботи - до 15 балів (теоретичне питання, тестові завдання);
- 3) домашня контрольна робота (реферат з презентацією, складання тестів) - до 10 балів;
- 4) екзаменаційна робота – до 40 балів.

Оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань може проводитись в одній з альтернативних форм:

- за результатами відповідей про вивчення відповідних тем дисципліни або написання рефератів згідно з тематичним планом;
- за підсумками тестування ;
- під час проведення усної співбесіди зі студентом, в процесі якої студент дає відповіді на питання з різних тем дисципліни.

Оцінювання рівня набутих практичних навичок здійснюється за результатами виконання та захисту індивідуальної контрольної роботи та аудиторних контрольних робіт.

Підсумковий контроль знань студентів

Формою підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Облікові системи зарубіжних країн» є дворівнева шкала оцінювання у письмовій формі з урахуванням поточної успішності студентів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця

3

Поточне тестування та самостійна робота						ДКР	Підсумковий контроль (екзамен)	Загальна сума балів
Т 1 - Т2		Т3- Т6		Теми 6-11				
С	КР№1	С	КР№2	С	Р			
5	15	5	15	5	5	10	40	100
40				20				
min-20				min-10			min-20	min-50

Т1, Т2 ... – теми розділів відповідно до робочої програми курсу ;
 С-семінарське заняття;
 КР-контрольна робота;
 ДКР- контрольна робота, передбачена навчальним планом;
 Р - реферат з презентацією

Робоча навчальна програма дисципліни «Податкові системи зарубіжних країн» передбачає як лекційні, так і практичні заняття так і самостійну роботу, тому сума балів, які студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60, а сума балів підсумкового семестрового контролю - 40. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДВОРІВНЕВОЇ ШКАЛИ ОЦІНЮВАННЯ З КУРСУ «Податкові системи зарубіжних країн» ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Екзамен проводиться за типовими завданнями (див.структуру білету)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1*

2. Теоретичні питання:

- 1.1. Види податків за методом їх встановлення.
- 1.2. Акцизи в податковій системі Канади: об'єкт, база оподаткування, ставки, особливості стягнення.

2. Тести:

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....

.....
.....
2.20....

* Кількість балів за кожне з питань відповіді: 1.1 - 10; 1.2.-10; 2 - 20

Порядок наступний:

1. Екзаменаційне завдання виконуються студентами виключно самостійно за 2 академічні години.
2. Після завершення ккзамену, екзаменаційні роботи, які виконуються на окремих екзаменаційних листках з печаткою, приймаються екзаменатором від кожного студента.
3. Результати екзамену, як правило, оголошуються у наступний день після його проведення, але не пізніше дня, що передує наступному іспиту за розкладом.
4. У разі позитивної оцінки результати екзамену фіксуються у заліковій книжці за національною шкалою.
5. Кожен екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань та 20 тестових завдань (див. приклад).
6. Диференціація відповідей на екзаменаційне завдання у максимальних балах проводиться за шкалою, що наведена у таблиці 4:

Таблиця 4

№ питання	Максимальна кількість балів	Зміст відповіді
1.1.	10	Глибокі знання учбового матеріалу
1.2.	10	Глибокі знання учбового матеріалу
2(2.1-2.20)	20	У логічній послідовності знайти відповідь на тестові завдання серед запропонованих варіантів

Максимальна кількість балів для екзамену дорівнює 40.

Переведення суми балів до національної шкали оцінювання здійснюється відповідно таблиць 1-4.